

SLOVENE

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemati mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

==== Inserati: ====
 Enostolna poltivrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zabavale, osmrtnice itd.:
 enostolna poltivrsta po 2) vin.
 ==== Poslano: ====
 enostolna poltivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzomši ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Italija in Jugoslavlani.

Zanimivi drobci iz »Samouprave«.
 Prav brez vsake razlage prinašamo
 nekaj izmikov iz »Samouprave«. Sodbo
 naj si napravi vsakdo sam.

Dne 21. aprila po starem koledarju
 (torej 4. maja po novem, ko je bila slav-
 nost v Quartu), je prinesla »Samouprava«
 iz Pariza poročilo o neki »konferenci«,
 katero je imel profesor pariške Sorbone
 gosp. Oman o »Srbih izven Srbije«. Tam
 je govoril srbski poslanik Vesnić sledeče:

»Cela Srbija misli le na eno: da osvo-
 bodi srbsko ozemlje tujega jarma. Ta mi-
 sel preveva vse naše narodno življenje;
 ona je podlaga naše moralne in intelek-
 tualne aktivnosti. Odkar je velika francoska
 revolucija proglasila človeške pravice, smo
 jih mi prenesli tudi na narode. Stoletja
 smo se borili za svojo osvoboditev in za
 uresničenje svojega narodnega ujedinje-
 nja... Ko je izbruhnila sedanja vojna, so
 zavezniki svečano proglasili načelo, da
 se hočejo bojevati za svobodo
 vseh narodov in da najtvori
 narodnostno načelo podlago
 bodoče teritorialne razde-
 litve.

Sedaj pa prinašajo listi že nekaj dni
 notice o diplomatskih pogajanjih, katera
 se bavijo z bodočnostjo srbskega
 elementa; nekoliko so jo že
 baje žrtvovali... Mi Srbi tega ne moremo
 in nočemo verjeti. Nočemo žaliti niti
 zveznih vlad, niti prijateljskih nam naro-
 dov. Če se pa te predpostavke res uresni-
 čijo, potem moramo proti ta-
 kemu kršenju prava ugovar-
 jati z vso vztrajnostjo in z vsem neupog-
 ljivim zaupanjem na srečno bodočnost
 svojega naroda.

Vojska, ki jo bijemo danes, ni osvo-
 jevalna; mi skušamo doseči le svoje na-
 rodno ujedinjenje. Temu idealu se ne od-
 rečemo nikdar in ga bomo tudi dosegli
 preko vseh težav. Mi imamo danes od-
 mor; v tem odmoru pa zbiramo svoje
 moči, da odstranimo vse zapreke s svo-
 jega pota.

V isti številki prinaša »Samouprava«
 uvodnik z naslovom: »Interesi in — inte-
 resi«. Kaže, kako so eni interesi pravični,
 drugi pa ne; piše še v zelo vpljudni, mili
 obliki.

22. aprila (5. maja) je pa postal
 list že bolj določen in jasen: »Čeprav o
 tej stvari (zadržanju Italije) še ne moremo
 govoriti popolnoma jasno, ker se vodijo
 pogajanja med Italijo in entento z največjo
 tajnostjo — če se sploh vodijo — se dá
 vendar o laških zahtevah razprav-
 ljati. Ta razgovor smatramo celó za zelo

potreben, da se razbistre ona vprašanja,
 ki bodo kmalu prišla na ta-
 pet...

Da poseže v vojsko, zato zahteva Ita-
 lija poleg Trentina še Trst, Istro, hrvaško
 primorje in štiri čisto srbo-hrvaške dalmatinske
 okraje z dalmatinskimi otoki vred. Poleg tega
 zahteva Italija protektorat nad hrvaško-slo-
 vensko državo.

Svoje stališče opira Italija na sledeče
 razloge: 1. da si zagotovi premoč v
 Adriji, mora na vsak način dobiti na-
 vedeno ozemlje; 2. vsled preureditve mej
 po tej vojski bi pripadla Dalmacija po na-
 rodnostnem principu, ki ga priznava en-
 tenta, zedinjeni srbsko-hrvaški državi. Italija
 se sicer ne bi bala pomorske sile
 bodoče Srbo-Hrvaške, ker bi ta bila tri-
 krat manjša, torej tudi trikrat slabša od
 Italije, pač pa bi se bala, da postane Srbo-
 Hrvatska ruska prednja straža in da pride
 rusko brodogradje v Adrijo, kar bi škodovalo
 laškim interesom.

Na te argumente odgovarja »Samo-
 uprava«: Verjeli smo in še verjamemo, da
 je za Garibaldijevo, Crispijevo in Cavour-
 jevo Italijo narodnostno načelo
 prvovrsten interes, ker je sa-
 ma vztrajala iz njega. To načelo
 kot tako utrjuje končno temelje laške dr-
 žave. Prostost in pravo veljata
 za male in velike države...
 naj ostaneta tudi političen ideal laškega
 ljudstva...

Nameste tega pa vidimo pri današnjih
 laških politikih in državnikih nekaj čisto
 drugega; vidimo, da nadvladuje
 nad temi osnovnimi načeli mi-
 sel o laškem gospodstvu nad
 Adrijo. To je vodilno načelo današnje
 laške politike.

Mi opozarjamo, da to načelo že v
 svoji osnovi ostro nasprotuje te-
 meljnim načelom entente politike.
 Izključne premoči ene sile v
 Adriji ne moremo pripoznati pod nobe-
 nimi okolnostmi kot pravo, ampak
 samo kot upravičeno ali neupravičeno
 pretenzijo ali zahtevo. Taka pre-
 tenzija je rojena sestra imperija-
 lizma, ki nasprotuje načelu svobode in
 prava. Z isto pravico zahteva lahko tudi
 lastnik vzhodne obale jadranskega morja
 izključno premoč v Adriji zase! Taka za-
 hteva pa ni pravo, ampak preten-
 zija, in lahko rečemo: nedovo-
 ljena pretenzija, ker ogroža drugi
 strani prost dostop do morja!

Drugič: Če se ne oziramo na impe-
 rijalizem, je težko najti trajen dobiček
 za Italijo, če ima celo Adrijo. Adrija je
 le del sredozemskega morja, kjer Italija
 nikdar ne bo nadkrilila Angležev in Fran-

cozov. Laški interesi v Adriji so za Italijo
 važni, dokler obstoja na drugi strani im-
 perijalistična Avstrija. Če pa pride
 na to obalo demokratična srbsko-hrvaška
 država, potem ima Italija prvovrsten inte-
 res nad tem, da živi z njo v najboljšem
 sporazumu, ker je odstranjena nevarnost
 za laške gospodarske in politične interese.
 Srbo-Hrvaška nima nič opraviti na ape-
 ninskem polotoku in ne more postati La-
 hom nikdar nevarna. Da, celo imperija-
 listična Avstrija ni nobena nevarnost za
 laške interese na Adriji.

Tretjič: »Pod predpostavko, da ute-
 gne postati Srbija res »ruska prednja
 straža« — kar je zelo neverjetno — in pod
 predpostavko, da hoče Rusija res ogo-
 žati laške interese s svojim brodograd-
 jem, vendar ne uvidimo, kako bi
 mogla posest dalmatinskih
 otokov obvarovati Italijo
 pred to nevarnostjo... Če bi
 hotela Rusija res uganjati imperijalistično
 politiko proti Italiji v Adriji, bi se morale
 vendar obe, Srbija in Italija, tej politiki
 upreti!

Četrthi: Zahtevo od laške strani,
 naj se ustanovi samostojna hrvaško-slo-
 venska država, moramo smatrati
 kot nedopustno vmešavanje v
 notranje južnoslovanske za-
 deve. Če hočejo Hrvatje in Slovenci
 opustiti južnoslovansko zajednico in tvo-
 riti svojo državo, naj izreko svoje želje na
 primeren način ententi. Italija pa nima
 niti prava, niti interesa, da kaj
 takega zahteva, razen če zasleduje
 s svojo politiko tajne, neod-
 krte cilje, zaradi katerih se hoče mešati
 v notranje zadeve slovanskega juga...
 Možnost, da pozna laška politika tudi
 take cilje, se opira na to, da zahteva
 Italija protektorat nad bo-
 dočo hrvaško-slovensko dr-
 žavo...

Dolgi članek sklepa z besedami: Mi
 ne zahtevamo za srbsko ljudstvo gospod-
 stva nad Adrijo, pač pa, da se more pro-
 sto gibati v svojem gospodarskem razšir-
 jevanju.

23. aprila (6. maja) ponavlja
 list svojo protilaško politiko in piše: »Za-
 nimivo bi bilo vedeti: Kaj hoče Ita-
 lija na Balkanu? Italija hoče sto-
 piti na mesto Avstrije, svoje roke stega po
 slovanskem ozemlju in zahteva celo
 protektorat nad tem... Nameste da
 išče s Srbijo prijateljstvo, si nakopava
 njeno sovraštvo... Nameste da prizna
 narodnostno načelo in mu pomore do
 zmage, stika za »življenjskimi interesi«, da
 potisne slovansko zemljo pod
 svojo oblast ali vsaj pod interesno sfero...

24. aprila (7. maja) »Samouprava«
 bridko toži nad laškimi aspiracijami: Na-
 mesto prava narodnosti najdemo
 v laških zahtevah polno imperijalističnih
 fraz o gospodstvu nad Adrijo; vidimo ten-
 denco, da se razbije srbsko-hrvaško edin-
 stvo; vidimo, da napoveduje Ita-
 lija boj srbskemu, hrvaški
 mu in slovenskemu ozemlju;
 vidimo nezaupanje do Jugoslovancev in
 željo Italije, da se vmešava v notranje
 jugoslovanske zadeve... Laške zahteve
 so vzbudile v Srbiji vihar ogorčenja; ni-
 so samo nepravilne, ampak
 naravnost razžaljeve za vse
 Jugoslovane. Na kaj opira Italija
 svojo zahtevo po protektoratu nad Jugo-
 slovani? Kaj je storila zanje? Če tudi ofi-
 cijelna Italija zastopa take težnje, potem
 moramo svoje dobro mnenje o Italiji iz-
 premeniti...

25. aprila (8. maja) je pa zapihal
 čisto drug veter: »Srbska javnost je zasli-
 šala poročila o laških pretenzijah z brid-
 kostjo in žalostjo. Pomisliti pa moramo,
 da so te zahteve le časnikarske
 kombinacije, da oficijelno niso po-
 trjene in da je tudi v Italiji dovolj šovi-
 nistov, ki mnogo zahtevajo. Z ozirom
 na to bi bilo ostalo lahko tudi srbsko časo-
 pisje bolj hladno in trezno (primeri zgo-
 raj! Op. ur.)... Mi obžalujemo, da se ta
 lepa lastnost srbskega naroda ni lepše po-
 kazala v stolpcih njegovega časopisja...
 Kaj se je neki dogodilo med 7. in 8.
 majem?

Deželni glavar v Vipavi.

V torek, dne 8. t. m., so imeli župani,
 odborniki in zaupniki posvetovanja v dvo-
 rani Kmetijskega društva. K posvetovanju
 je prišel tudi g. deželni glavar in je je tudi
 sam vodil. Razmotrivalo se je vprašanje,
 kje in koliko je prizadet kranjski del Vi-
 pavske doline z ozirom na neposredno bli-
 žino z bojno črto.

Važno je zlasti:

1. Vsako dajatev vojaštvu mora isto
 plačati — ali kar je vsaj najmanj potrebo-
 no — en častnik mora podpisati potrdilo,
 da se je res vzelo; drugače se težko dobi
 plačilo.

2. Škodo, ki jo napravi, je treba takoj
 naznaniti bližnjemu vojaškemu povelj-
 stvu (v Vipavi) in zahtevati, da se škoda
 ceni in plača, oziroma vsaj potrdi.

3. Ljudje potrebujejo kruha. Na poti je
 za vipavske občine 14 vagonov koruze,
 katera pride te dni. Ravnotako posreduje
 g. deželni glavar, da se dobi sol v Ljub-
 ljani.

na tla, svetilna tvarina izgoreva in osvet-
 ljuje zemljo pod seboj. Svetilna doba traja
 več minut, vsled česar ima baterija, ki je
 svetilni projektil izstrelila, časa dovolj, da
 se na razsvetljenem prostoru orientira in
 ukrene, kar je nadalje potrebno.

Poleg svetilne rakete in svetilnega
 izstrelka (svetilne kroglice) moramo ome-
 niti še svetilno bombo, ki jo ra-
 bijo pa samo zrakoplovi oziroma letala.
 Znano je, da se zrakoplov ponoči težko
 spozna v krajevnih razmerah, zlasti pa je
 nevarno za zračno ladjo ali letalo in
 osobe, če se hoče ali mora ponoči spu-
 stiti na zemljo. In vendar so potrebni
 mnogokrat poizvedovalni poleti ravno po-
 noči, da se opazi sovražnikovo pomikanje
 in doženejo priprave, ki jih morda dela
 za napad. Zato so večje zračne križarke
 opremlile s svitometi, s katerimi morejo
 razsvetliti prostor, nad katerim letajo, v
 velike daljave. Ta pripomoček pa seveda
 za letala in manjše zračne ladje ni pri-
 praven, ker je svitometni stroj pretežak.
 Svetilni stroj, ki je poraben za zračna vo-
 zila manjše nosilnosti, zlasti za letala, in
 odgovarja obenem zahtevam vojne, mora
 malo tehtati, z njim se mora dati lahko in
 brez nevarnosti ravnati, puščati mora le-
 talo v temi, dočim zemljo pod njim žarko
 osvetljuje. Te zahteve izpolnjujejo sve-
 tilne bombe, ki jim pravijo tudi plava-
 joči svitometi. Te bombe omogo-

LISTEK.

Sodobno bojevanje ponoči.

Sodobni boji so grozote noči pomno-
 žili. Ponoči korakajo kolone naprej, pre-
 važa se strelivo, čete se pomikajo iz kraja
 v kraj, sovražniki se priplazijo drug tik
 do drugega. Dandanes mrak ne ustavi
 bojevanja. Ponoči je mnogokrat še več in
 silovitejših napadov nego podnevi. Zato
 pa morajo napadalci in branilci storiti vse
 mogoče, da nad nasprotnikom preženejo
 noč in da nastane dan. Prvikrat menda,
 kar se piše zgodovina, so rabili v ta na-
 men pri obleganju Port Arturja velikanske
 svitomete (žarkomete). To so stroji, ki s
 pomočjo umetno sestavljenih žrcal mečejo
 v veliko daljavo šope luči — svetlobo v
 obliki stožcev — ter razsvetljujejo ob-
 širne, do 4 kilometre oddaljene prostore.
 Ti svitometi so že splošno znani; preizku-
 sili so že v mirni dobi ta važni pripomoček
 za čas vojne. Toda precej dragi so ti apa-
 rati, in predno jih postaviš in urediš, pre-
 teče najmanj četrtil ure. Zato pa jih mo-
 rejo imeti in rabiti le večje vojaške sku-
 pine. Dostikrat pa se pripeti, da potre-
 bujejo tudi navadne patrole in predstraže
 sredstev, da bi ozemlje pred seboj razsvet-
 ljile, bodisi, da se v kraju, kjer so, lažje

spoznajo, bodisi da preiščejo mesto, kjer
 je sovražnik, ali pa da tako omogočijo
 svojim četam točnejše merjenje. Pa tudi
 tam, kjer imajo svitomete, je mnogokrat
 primernejše, in koristnejše, če imamo sve-
 tilnih naprav, ne povzročajo toliko dela,
 ki jih je lažje prestavljati z mesta na me-
 sto in se dajo rabiti tudi na preglednem,
 ravnem polju. Tem zahtevkom odgovarja
 svetilna raketa, to je posebna vr-
 sta rakete, podobna onim, ki jih poznamo
 od umetnega ognja. (Mimogrede omenja-
 mo, da so se navadne rakete v vojni že
 od nekaj rabele za dajanje znamenj.) Na-
 vadna raketa je tok (tulec) iz lepene ali
 kartona. V spodnjem, nalahko zaprtem
 delu, je smodnik. Kadar se smodnik za-
 žge, požene plin, ki pri tem nastane, tok
 kvišku. Kot krmilo je pritrjena palčica.
 Učinek, ki ga napravi zažgani smodnik in
 druge primešane gorljive snovi, povzroči
 belo ali barvasto luč, toda le za malo tre-
 notkov. Za razsvetljevanje ozemlja torej
 ta raketa ne more služiti. Vsled tega so
 sestavili za vojne namene posebne svetilne
 rakete, ki jih sprožujejo z neko vrsto pušk.
 Te rakete so opremljene s padalom, ki
 se vsled plina samo razpre ter naglo pa-
 danje zadržuje, tako da deluje svetloba čim
 dalje. S takimi raketami se more prostor
 v obsegu 500 do 600 metrov toliko raz-
 svetliti, da je mogoče vzeti sovražnika, ki
 bi se tam nahajal, za tarčo. Luč pada na

zemljo v obliki stožca; padalo je obenem
 reflektor, od katerega se žarki odbijajo,
 podobno kakor od zrcala. Za razsvetlje-
 vanje rabijo pri teh raketah belo luč, za
 dajanje znamenj pa zeleno, rdečo, modro
 ali večbarvno luč. Če se izstrelji z več
 krajev istodobno več takih raket, se lahko
 razsvetli seveda tudi večji prostor. Za
 »spuščanje« teh raket rabijo posebne sa-
 mokrese in puške. Pa tudi take rakete
 so že napravili, ki se dajo izstreliti iz na-
 vadnih pehotnih pušk. Svetilna raketa
 tehta 150 do 200 gramov, da jih more no-
 siti en mož po več. Taka raketa gori na-
 vadno do 40 sekund, vendar pa se ta čas
 lahko znatno podaljša, če pridenemo več
 svetilne tvarine. Te rakete se rabijo naj-
 več za podporo strelcem oziroma topni-
 štvu, da vidijo, kam naj merijo, in sicer
 takrat, ko sta se sovražnika že drug dru-
 gemu primerno približala. Rabijo pa jih
 tudi pri poizvedovanju in za dajanje dogo-
 vorjenih znamenj. Ker jih pa ni mogoče
 daleč izstreliti, vsrjijo le omejeno nalogo v
 ozkem obsegu. Zato so sestavili poseben
 izstrelak, da streljajo rakete več kilo-
 metrov daleč. Tak projektil je podoben
 šrapnelu; namesto krogel pa je napolnjen
 s svetili, opremljenimi s padali, kakor pri
 gori opisanih raketah. Kadar prične iz-
 strelek padati, se razleti in svetila se raz-
 krope. Obenem se je netivo užgalo in pa-
 dala so se odprla. Svetila padajo polegoma

4. V Vipavi je do 300 vojakov — poljskih delavcev, ki so na razpolago vsake-mu posestniku, samo oglašiti se je in pro-siti pri tukajšnjem poveljstvu. Plača se delavcu ali celodnevno 1 K in hrano ali pa 2 K in samo južno. Naj vsakdo porabi lepo priliko, da se delo, košnja škroplje-nje točno in poceni opravi!

5. Deželni glavar izjavlja: »Kakor mi zatrjuje vojaško poveljstvo, je skoroda izključeno, da bi sovražnik prodril fronto in prišel na Vipavsko. Vendar v slučaju vpa-da — razun ako vojaštvo zahteva — osta-nite vsi na svojem mestu, na svoji grudi! Sedanja izkušnja v Galiciji jasno govori, da je še najboljše za one, ki so ostali pod lastno domačo streho!»

Razvilo se je še več manj važnih po-govorov in pritožb, katere si je g. glavar zabeležil in bo tozadevno ukrenil po-trebnost.

Ob zaključku pravi g. deželni glavar: Čas je, ob katerem mora vsakdo doprina-šati velike žrtve za skupno domovino. Brez žrtv ni zmage! Pohvalno je omenil pridnost ostalih doma, zlasti žen in otrok, katerim gre iskrena zahvala za dobro ob-delano polje. Prosi gospode župane, da po-mirjevalno vplivajo na ljudstvo, da vse store, da se »menda« govornice omeje, da se ljudstvo brez potrebe ne plaši!

Navzoči so živahno pritrjevali bese-dam g. glavarja. — Navzoči so bili vsi go-spodje duhovniki in župani in odborniki, kolikor jih je doma!

Denarne skrbi naših nasprot-nikov.

Da so vojne dandanes jako draga pod-jetja, so naši sovražniki pač jako dobro ve-deli. A na to pa gotovo niso bili priprav-ljeni, da se bosta Avstrija in Nemčija ta-ko dolgo in stanovitno upirali in zato se pri njih vedno občutnejše oglašajo skrbi, ka-ko pokriti vojne stroške. Posojilo za poso-jilom so morali najeti in ker je bila ruska finančna moč kmalu izčrpana in ima tudi Francija svoje težave, pada cela teža za preskrbo denarja na Anglijo. V zadnjih dneh se je pridružila še Italija, da nekoli-ko olajša angleški denarni zaklad, kajti italijanska finančna moč se zdi že začet-kom vojne zelo opešana.

Kar se tiče angleških financ, je imela Anglija v finančnem letu 1913—1914 še prebitke, ki ga sedaj pač dolgo ne bo več videla v svojem proračunu. Kajti vojna bremena močno teže ramena Albiona, če-tudi so takoj po začetku vojne naložili voj-ne davke na čaj, pivo in nekatere kon-sumne predmete ter znatno zvišali oseb-nodohodninski davek, da bi tako kljub vojni vzdržali ravnotežje v proračunu. Iz-početka so bila vojna bremena »skrom-na« in so znašala samo po 5 milijonov funtov na teden. Od oktobra 1914 so pa izdatki narasli na 10 in pozneje na 15 mil-junov na teden, to je približno 50 mil-junov na dan. In pri tem kažejo vojni iz-datki še vedno nagnjenje do novega zvi-šanja.

Sredstva za vojno si je Anglija pre-skrbela s posojilom na zakladne liste. Pri tem je pa značilno, da so se prvi zaklad-ni listi glasili na šestmesečni rok. Potem-

čajo orientacijo pri ponočnih poletih, z njimi se dá poiskati primerno izkrališče ter opazovati sovražnikove postojanke in premikanje čet, ko se sovražniku opazo-valac kaže le kakor senca. Kako so sve-tilne bombe sestavljene, je še večinoma skrivnost. Toliko se je zvedelo, da jih hranijo v valjastih posodicah, ki so pri-trjene zunaj na čolnu ali pa na trupih zrako-plova. Kadar je treba, da bi bomba delo-vala, se potegne za vrstico, posodica se odpre in bomba pade iz nje. Potem, ko je nekaj časa padala, se razprostre svilnat padalo, veliko kakor dežnik, in obenem se samodelno užge svetilo, ki je na padalu pritrjeno, ter razsvetli ozemlje pod seboj, da vidimo vsako stvar na njem kakor po-dnevni. Svetilno moč teh bomb računajo na približno 50.000 sveč. Svetilna doba pa traja tri do štiri minute, torej dolgo dovolj, da se letalec ali pilot more orientirati in, če treba, najti primeren kraj, da se na njem izkrca še ob svetlobi bombe. Po vi-sini, v kateri bomba plava, more namreč razsvetliti pas do tisoč metrov v obsegu. Pri tem pa je omeniti, da je svetilna bomba potem, ko smo jo sprožili, odvisna od vetra, s katerim plava in ki jo utegne za-gnati v nasprotno smer, tako da bo svet-loba padala na ozemlje, nad katerim se je zrakoplov bil že vozil. To pa je precej neugodno.

Končno naj še omenimo, da v zadnjem času na zrakoplovih in letalih rabijo tudi svetilne rakete. Tako raketo izstrele iz kratke cevi, ki se nahaja ob strani trupa vozila ali pa na čolnu.

S takimi pripomočki izpreminjamo noč v dan ter ji jemljemo grozote, ki jih ima sicer tudi za največjega junaka.

takem so upali ondi na hiter konec vojne. Poleg zakladnih listov je bilo v novembru oddano veliko posojilo 350 milijonov fun-tov, in takrat je izjavil zakladni kancelar, da bo shajal s tem do julija 1915. Tudi to upanje je varalo, kajti šele v zadnjem ča-su so bili zopet izdani zakladni listi. Poso-jilo 350 milijonov je bil doslej edini na dalj-šo dobo glaseči se vojni dolg Anglije. Pra-vijo, da se v interesu kurza konsolov da-je prednost kratkorokim zakladnim li-stom. Mimogrede bodi omenjeno, da stoji danes konsoli na 66, medtem ko so stali leta 1870 na 88. Bogastvo Anglije je sicer veliko, toda z ozirom na to, da je danes hrbitišče naših sovražnikov ter mora vse preskrbovati z denarjem, bi utegnili njeno bogastvo le odpovedati. Tudi vodnjak se izčrpa, pravi pregovor.

Veliko slabše nego z Anglijo je v fi-nančnem oziru s Francijo. Takoj ob za-četku vojne niso našli ondi druge pomoči nego stroj za tiskanje bankovcev. Franco-ska banka je bila pooblašena, da zviša iz-dajo bankovcev od 6 na 12 milijard. Nedav-no se je določila meja za bankovce celo s 15 milijardami. Kratko pred vojno je Fran-cija razpisala posojilo 800 milijonov fran-kov, a dosegla jako slab uspeh; odtod prva pot k izdaji bankovcev. Razen tega je Francija oddala dve vrsti vojnega posojila. Tako bone narodne brambe s 3-, 6- in 12-mesečnim rokom. Od teh je bilo menda iz-danih krog 4 milijarde frankov ter se šte-vilo še lahko zviša za 500 milijonov. Druga vrsta posojila so obligacije s 5- do 10letnim rokom. Od teh obligacij bi utegnili biti v obratu ena milijarda frankov. Za to poso-jilo se morejo pa tudi zamenjati kosi vesi-kega 800 milionskega posojila pred vojno, kakor tudi boni narodne brambe ter se je preračunilo, da je bilo po odbitku zame-njalnih kosov do aprila efektivno podpisa-nih le kakih 125 milijonov frankov. Za po-kritje vojnih stroškov je morala Francija doslej spraviti skupaj: S predumi pri francoski banki nad 5 milijard, krog 4 mi-ljarde frankov iz bonov in 125 milijonov frankov iz obligacij. Razen tega so spravi-li v zadnjem času v rezervi še 3 miljar-de predumov pri banki s pomnožitvijo bankovcev in najeli v Ameriki 300 miljo-nov frankov z zakladnimi listi. Kakor je slišati te dni, se vrše že tudi pogajanja za najetje nadaljnjega posojila v višini dveh milijard v Ameriki pod jamstvom Anglije. Francija si je morala pustiti dopasti od Anglije že težka finančna ponižanja. Tako je otvorila Angleška banka Franciji kredit za 60 milijonov funtov, toda le proti temu, da je francoska banka poslala v London 20 milijonov funtov čistega zlata. Anglija postavlja torej Francijo na pri-bližno isto stopnjo kakor Rusijo, kajti tudi ta je morala za ponižno posojilo poslati iz ruske državne banke čistega zlata.

Rusija je malo pred vojno dobila na Francoskem veliko posojilo. Kakor zavez-nika, je tudi ona upala na kratkotrajnost vojne, kajti avgusta je izdala za 400 mil-j. rublov državnih menic s 6mesečnim ro-ko. Oktobra je sledilo za 400 milijonov rublov zakladnih listov in septembra za 3000 milijonov četrtletnih zakladnih listov. Ti papirji so bili večinoma zastavljeni v državni banki, ki je zanje izdala bankovce. Oktobra je bilo razpisano petdostotno no-tranje posojilo na 5letno dobo. Marca je bilo razpisano drugo notranje posojilo v enaki višini. Zájmi v Londonu in Parizu so služili le v plačilo posameznih dobav in ruskih zapadlih obveznosti. Nadaljno zu-nanje posojilo 20 milijonov funtov in tretje notranje posojilo v višini 1000 milijonov ru-blov sta se pred kratkim oddali. Carstvo pa ne le nima sreče na bojnem polju, ka-kor pričajo zadnji silni porazi in umikanje v Galiciji, marveč ima smolo tudi na polju vojnih financ. Medtem ko sta Avstrija in Nemčija s svojimi milijardnimi posojili do-segli sijajne uspehe, je pa rusko notranje posojilo v višini ene milijarde, ki je bilo raz-pisano v minolem mesecu, vrglo le 400 milijonov.

NEMŠKI PEHOTNI ARTILJERISTI NAPADAJO RUSKE ČETE.

Današnja slika nam kaže nemške pehotne artiljeriste ob napadu na ru-

Vojna v svetovni zgodovini.

Med vojno in mirom se je dosedaj vršila zgodovina človeštva. Ker je vojna po-sledica politike in politika opravilo, funk-cija države, moremo razumeti vojno edi-nole v zvezi z državo in njenimi cilji. Zna-no je, da delimo zgodovino človeštva v štiri dobe: v stari, srednji, novi in najno-vejši vek. V vsaki teh dob so nastale voj-ne, ki so značilne za ves vek iz istega vzroka, kakor je to razpravljali znani du-najski zgodovinar Hartmann v svojem pre-davanju.

Primitivni narodi, ki poznajo le tisti mal del zemlje, kjer prebivajo, se prepi-rajajo radi pašnikov. Te sovražnosti pro-vzročajo semtertja boje med rodovi, ki pa vendar koristijo posameznim skupinam, kajti v takih vojnah ugrabijo predmete, katerih dotedaj še ni poznal ta ali oni rod, in prilasti si sužnje, s katerimi si more pri intenzivnejšem gospodarstvu razdeliti delo med svobodno vojaški stan in nesvobodno kmečki stan.

Iste razmere opazimo v grških mest-nih državah, ki so se borile za ozemlje in prebivalstvo; ugrabljeni plen so si razde-lili svobodni možje. Ta doba vednih med-sebojnih bojev je prenehala, ko so skle-pale grške države zaveze, da bi se uspešneje skupno bojevale in branile pro-ti barbarom. Vendar so se Grki tudi po-zneje, ko so bili na višku kulture, večkrat med seboj srdito bojevali, ker niso mogli najti one državopravne oblike, da bi se ena država drugi prilagodila in da bi jim bil zagotovljen trajen mir.

Mogočna rimska država je nastala na ta način, da so se zvezale vse civilizirane mestne države ob Sredoz. morju. Nepo-sredna posledica nove zaveze je bila, da je izginilo nemirje v civiliziranem svetu, kajti »imperium Romanum« (rimsko go-spodstvo) je istoveten s »pax Romana« (rimski mir). Vsled tega so stremili vsi primitivni rodovi, da so bili sprejeti v no-vo mogočno pravno skupino civiliziranega sveta.

Katoliška cerkev je vedno delovala za mir in oznanjala mirovno idejo med krš-šanskimi državami, ki so izšle v sred-njem veku iz rimskega imperija. Toda srednjeveške države so bile vsled svoje organizacije prisiljene, da so se nepresta-no bojevale. Kralj je namreč v fevdalnih državah imel večji ugled in obsežnejšo moč, ako je posedoval veliko lastne zem-lje. Da pa je mogel svojo voljo uveljaviti, je moral pridobiti mnogo mož, ki so mu bili vdani; le-te je prehranjeval na dvoru ali jim daroval posestva. Ščasoma se je začel krčiti fond, iz katerega je kralj za-jemal plačilo za te može ali ministeriale. Kralj je tedaj moral pridobivati vedno no-ve dežele, če ni hotel omagati. Iz tega vzroka se je izcimilo v srednjem veku to-liko vojn in domačih bojev.

Srednjeveški osvojevalni državi sledi v dobi renesanse teritorialna država. V narodnem gospodarstvu je zadobilo velja-vo načelo merkantilizma. Država je pod-pirala domačo obrt, varovala jo je z vi-soko zaščitno carino pred tujo konkuren-co in pospeševala izvoz domačih izdelkov. Blagostanje naj bi se dvignilo in denar ostal v državi. Vlada je izdala vse te od-redbe, da državi zagotovi avtarkijo, go-spodarsko samostojnost. Vse domače po-trebe naj se krijejo z domačim blagom. Le-to narodnogospodarsko stremljenje je bilo merodajno za zunanjo politiko evro-pskih držav. Države niso namreč le uva-jale tujih obrtnih strok, ampak so tudi začele osvajati kolonije. Raditega se v 17. in 18. stoletju neprestano ponavljajo kabi-netne in kolonialne vojne.

V 18. stoletju se je razširilo v merkan-tilističnih državah načelo ravnotežja. An-gleži ga razlagajo tako-le: Vsaka država se mora z Angleško posvetovati, predno začne vojno v Evropi in Angleška se mo-ra udeležiti vsake vojne. To idejo je po-

vdarjal že Viljem III. v svojem prestolnem govoru 31. decembra 1701 in po načelu evropskega ravnotežja je uredil dunajski kongres (1814/15) po Napoleonovih vojnah zmedene evropske razmere ter določil meje novonastalih peterim evropskim ve-lesilam. Toda določbe dunajskega kon-gresa so bile vzrok raznim vojam v 19. stoletju. Kajti francoska revolucija je vz-budila narodni čut pri evropskih nardo-dih, razširila je idejo o ljudski suverenosti in samoodločbi in rodila narodne dr-žave. Od srbske in grške vstaje v začetku 19. stoletja so stremili vsi narodi, ki so se prebudili, po ustanovitvi nacionalne dr-žave. Poleg teh držav so se ohranili še ostanki prejšnjih dob; dve državi sta v Ev-ropi, ki sta obdržali še v novem veku značaj srednjeveških osvojevalnih držav: Turčija in cezaropapistična Rusija, kjer se vlada v duhu bizantinskega imperija. Obe državi se še vedno nista pretvorili v mo-derno nacionalno državo. Kakor je bila Turčija v prejšnjem stoletju vzrok raznih vojn, tudi zadnje balkanske vojne, tako je nastala vsled ekspanzivnega stremljenja Rusije sedanja svetovna vojna. Ravno iste smotre ima zaveznic absolutistične Ru-sije, demokratična Angleška. Obe zavez-nici stremita po imperializmu, ki ima svoj izvor v merkantilizmu, in obema preti ista nevarnost, ki je ugonobila osvojevalne dr-žave.

Gospodarski osvettljaji.

Avstro-ogrsko vojno posojilo.

Po dosedanjih uspehih se ceni vsota pri nas in na Ogrskem podpisanega vojne-ga posojila na več nego 3 in pol milijarde kron. Na Avstrijskem presega doslej pod-pisana vsota prvo vojno posojilo že za čet-rt milijona. Ker je pa rok za podpisovanje podaljšan na nedoločeno dobo, je pričako-vati, da bo kmalu dosežena četrta miljar-da, tembolj ker so bili tudi na Ogrskem podaljšali podpisovalni rok do 7. junija. Ne-sramno italijansko verolomstvo je mnogo podpisovalcev nagnilo, da so prvotno pod-pisane vsote zvišali, pa tudi na novo so se oglašali podpisovalci, ki so prej stali ob strani, da dajo s tem duška svojemu ogor-čenju. Podpisi se množe dan za dnevom, kar dokazuje, da prebivalstvo pozna svoje dolžnosti do naše hbrabe armade in domo-vine. Le z vsesplošnim neomejenim požrt-vovanjem bomo dosegli mir po zmago-slavnem boju.

Saniranje južne železnice zagotovljeno.

Na nedavnem občnem zboru južnože-lezniške družbe je avstro-ogrška vlada iz-javila, da je pripravljena sprejeti načrt za saniranje, ki so mu družabniki že pritr-dili. S tem se začne saniranje tega otroka bo-lečin v avstrijskem gospodarskem življe-nju. Prvo saniranje južne železnice bi se bilo imelo začeti že leta 1877 in potem le-ta 1880. A nasprotja so bila tedaj tako ve-lika, da jih ni bilo mogoče spraviti pod en klobuk. Nad 30 let je bilo treba, da se je našla podlaga za sanacijo. Končni sklep se stori v doglednem času. Da-li ni ravno se-daj primerna prilika, da se pospeši tudi podržavljenje, je vprašanje, na katero ni mogoče čez noč odgovoriti, ki bi se pa mo-ralo pripraviti za čas mirovnih pogajanj, kajti v zadevi južne železnice igra inozem-ski kapital precej veliko vlogo.

Italijanski monopol na zavarovanje.

Nasprotniki v Italiji uvedenega mo-nopola na zavarovanje so navajali svoj čas kot najtehtnejši razlog proti temu na-črtu bojazen, da bi utegnili italijanska vlada v slučaju kake vojne poseči po matematičnih premijskih rezervah na Ita-lijskem delujočih zavarovalnic. Ta bo-jazen je postala sedaj resnica. Rezerve teh družb so šle v blagajne »Istituto Nazio-nale« in v finančni stiski živeča italijan-ska vlada bo, o tem ni nobenega dvoma, pritegnila te vsote za pokritje vojnih stroš-kov. Italijanska država, katere blagajne so močno prazne, se pogaja sedaj za najet-je skritega vojnega posojila, kajti ameri-ško posojilo je šlo za orožje in vojni mate-rijal, ki ga je Italiji dobavila Unija. Stric Sam, na katerega se je Italija znova obr-nila za posojilo, je veliko prepreviden, da bi dal novega denarja brez gotove varno-sti. Zato se bo Italija pač držala svojih novih zaveznikov in London bo moral zo-pet dati svoje prispevke.

Kako obeta letina.

Sadno drevje je imelo letos ob cvetju izredno lepo vreme. Zal, da se je ob tem silno razmnožil razen mrčes, ki je napravil na drevju mnogo škode. Hruške obečajo v obče dobro letino, slabše kažejo jabolka in češnje. Izmed zgodnjega sadja utegnejo dati marelice srednje dobro letino. Bolje je z breskvami in črešnjami. — Trta je na-stavila srednje, ponekod dobro. — Rž splošno dobro kaže, izvzemši posamezne dele v sudetskih deželah. Manj dobro obečata na suhih tleh ječmen in oves, ker jima je škodila suša. Iz istega vzroka so mnogokje zaostala tudi detelišča in trav-niki; detelji so škodile tudi miši.

Prošnja procesija za zmago in srečo Avstrije v Ljubljani.

Spored prošnje procesije v nedeljo 13. jun.

Procesija se vrši splošno v istem redu in času kakor potresna procesija na veliko nedeljo, le da izhodišče procesije ni stolnica, ampak cerkev sv. Jakoba. — Verniki se zberijo v svojih župnih cerkvah (v Trnovem in pri sv. Petru ob 2., pri frančiškanih ob 1/3, v stolnici ob 1/3.) in odidejo po litanijah Srca Jezusovega v procesiji pod vodstvom župne duhovščine med molitvijo naravnost na Sv. Jakoba trg, kjer gredo okoli znamenja Matere božje in potem brez prestanka dalje pred uršulinsko cerkev. — Procesije se vrste: 1. trnovska, 2. šentpeterska, 3. frančiškanska, 4. šentjakobska, 5. šenklaška. — Verniki naj hodijo po štiri v eni vrsti. Dostojanstveniki in uradniki se zberijo v cerkvi sv. Jakoba in se razvrstijo pred, oziroma za duhovščino iz stolnice, kakor običajno pri procesiji sv. Rešnjega Telesa. C. kr. deželni predsednik z uradniki deželne vlade gre zadnji, za njim nihče več. Zadnji del procesije s podobo Žalostne Matere božje iz cerkve sv. Florijana pojde okoli 3. ure popoldne iz šentjakobske cerkve po Starem in Mestnem trgu, mimo stolnice po Vodnikovem trgu, Kopitarjevi ulici, Sv. Petra cesti, Marijinem trgu, Wolfovi ulici na Kongresni trg pred uršulinsko cerkev. Tu bo kratek nagovor, potem se prinese iz cerkve sv. Rešnje Telo in pojo lavretanske litanije ter podeli blagoslov. Procesija se vrne po Vegovi ulici, Emonski in Cojzovi cesti v cerkev sv. Jakoba, kjer bo zadnji blagoslov z Najsvetejšim, nakar se verniki v procesijah vrnejo v svoje župne cerkve, oziroma razidejo. — Društva in kongregacije se pridružijo (brez zastav) župnijam, kjer imajo svoj sedež, tiste pa, ki se navadno udeležujejo procesije sv. Rešnjega Telesa v stolnici, naj se pridružijo stolnici. — Udeležniki procesije naj se na prostoru pred uršulinsko cerkvijo postavijo v vrstah, kakor jim bo odkazano, in naj ne zapuščajo svojih vrst, da se bodo po danem blagoslovu mogli uvrstiti v prejšnji red. Pri sv. Jakobu bo zadnji blagoslov z Najsvetejšim zunaj pred cerkvijo pri stranskih vratih pod stolpom. Procesija se vrši ob vsakem vremenu. — Društva in kongregacije, ki se udeležijo procesije pri stolnici, naj bodo že pred 3/3. zbrane na istih zbirališčih kakor ob procesiji sv. Rešnjega Telesa, od koder na dano znamenje takoj vstopijo v istem redu kakor pri procesiji sv. Rešnjega Telesa.

× × ×

Za jutrišnjo procesijo, ki se vrši za zmago avstrijskega orožja, je dobil mestni župan naslednje vabilo: »Prečistiti knezoškofijski ordinariat je z

Slike z južnega bojišča.

1. Junaške Tolminke.

Ranjen prijatelj našega lista, ki se vrača z goriškega bojišča, nam pripoveduje:

»Na Tolminskem je večina ljudstva ostala doma. Nočejo zapustiti svojih hiš in njiv v hribih. Mirno opravljajo svoje vsakdanje delo. Tudi v najhujšem boju se posebno ženske ne umaknejo v hiše in zavetje, ampak obdelujejo svoje ljube njive in opazujejo divjo borbo v zraku in po zemlji. In vsak trenutek jim je smrt blizu. Ne mislijo menda dosti nanjo. Pripravljene morajo biti na vse, tudi nanjo, kajti svoje zemlje in svojega dela nočejo pustiti ravno v najhujši uri. Čudovita je ta zvesta ljubezen do domače zemlje. Tako je neka žena delala na polju v toči granat in nehala je, ko ji je roko odtrgala — granata.

2. Kolesar s tremi kolesi in puškami.

Prijatelj, član naše akademične organizacije, nam poroča z južnega bojišča:

Bilo je prve dni. Od Tolmina se odpravi mož mojega oddelka s kolesom na poizvedovanje proti Italiji. Kar za ostrim zavinkom naleti na dva italijanska bersagliera, ki sta stala ob svojih kolesih. Vsi trije prav skupaj in osupli. Italijana mu zakličeta: »Sta ferma!« (Stoj!) V istem trenutku pa naš fant skoči proti enemu, zgrabi za cev in odbije na svoje prsi, naperjen bajonet v smeri na drugega Italijana, ki je v zmedenosti le malo oprasnil našega fanta. Nagla odločnost Italijana tako prestraši, da ju je kar zmanjkalo. Naš fant pa se vrne zdrav in cel k oddelku. Pripeljal pa je nazaj tri kolesa in tri puške.

3. Dobri strelci.

Galicija je bila za naše vojske dobra šola. Izvrsno znajo streljati. V Ljubljano so včeraj pripeljali dva ujeta častnika italijanske gardne kavalrije. Ponosita možaka s črnimi kosmatimi kučmami, kakor jih ima ruska garda. Častnika sta bila na poizvedovanju. Naša straža ju je že od daleč zapazila. Zelo všeč sta jim morala biti, kajti naši so pustili, da sta se jim pribli-

žala z dne 7. junija 1915, št. 2169, semkaj sporočil, da se bo v nedeljo, 13. junija 1915, ob 3. uri popoldne vršila slovesna prošnja procesija za zmago Avstrije iz cerkve sv. Jakoba k uršulinski cerkvi in nazaj. Čast mi je, da o tem obveščam predsedstvo občinskega sveta s povabilom, da se udeleži te slovesnosti. Istočasno naj se blagovoli povabiti k cerkveni slovesnosti tudi uradništvo magistrata. Dostojanstveniki in uradniki se zbirajo v cerkvi sv. Jakoba in slede procesiji v istem redu, kakor pri procesiji sv. Rešnjega Telesa v stolnici. C. kr. deželni predsednik: Schwarz l. r. — Gospod župan je javil to občinskim svetnikom z naslednjim pismom: »Gospodom občinskim svetovalcem v blagohotno vednost s povabilom, da se navedenega obhoda čim najštevilneje udeležijo blagovolijo. — Mestni magistrat v Ljubljani, dne 11. junija 1915. — Župan: dr. Tavčar l. r.«

× × ×

Procesije k žalostni M. B. pri sv. Florijanu

v Ljubljani so bile v prejšnjih časih precej pogostne. Podoba Žalostne M. B. so pričeli častiti l. 1693, ko je dne 8. maja pred to podobo nenadoma spregledal bivši kuhar kneza Auersperga, Lenart po imenu. L. 1704. ob veliki vojni sili je bila 14. marca slovesna procesija od stolnice k Sv. Florijanu. Jezuitski pater Hoffsteter je lepo in duhovito govoril na kronogram: Mater DoLorosa per ICLlntantl patrllae ar MIs Leopoldi Caesaris asslste (Žalostna Mati, pomagaj domovini, ki je v nevarnosti, z orožjem cesarja Leopolda). — Istega leta 2. septembra je šla radi suše procesija zopet k sv. Florijanu. Drugi dan je dobro deževalo. — L. 1705. je bila v juliju huda suša. Ljudje so prosili dežja in šli v procesiji od stolnice k Žalostni M. B. pri Sv. Florijanu. Še tisti dan je deževalo. L. 1712. je šla 11. oktobra procesija iz stolnice k milostni podobi M. B. pri Sv. Florijanu, da bi Bog odvrnil svojo jezo in da bi pojenjala goveja kuga. Zlo je jelo pojemat. L. 1714. je deževalo skoro neprenehoma. Vode so izstopile in zlasti senu škodovala. Zopet je šla v septembru procesija k milostni podobi k Sv. Florijanu.

L. 1715. je v majniku razsajala po Ljubljani nalezljiva bolezen, brčkone kože. Umrlo je sila ljudi; 9. maja so pokopali 50 oseb. Pomoči je šla prositi procesija od stolnice k milostni podobi. Procesije se je udeležil tudi deželni glavar. Pridigal je jezuit o. Gasteringer. — Pristavimo, da je sliko napravil po dr. Greg. Thalnitsherju T. Kundišek l. 1639., dočim so cerkev začeli zidati šele l. 1672. Sedanja slika je napravil Andrej Herrlei l. 1789., stara slika pa je ohranjena pod Herrleinovo.

žala na 15 korakov. Ali bi ju ujeli ali ustrelili? Malo krvi, pa nekoliko ujetništva! V trenutku, ko je bil eden zadet nenevarno v nogo, nameri drugi revolver, pa naš mož pomeri tako dobro, da mu ravno dlan zadene in mu tako zbije revolver iz roke. Fantom se je izpolnila želja: Malo krvi, pa nekoliko ujetništva za Laha.

Beg Slovenca iz ruskega ujetništva v Teheran.

G. Ivan Sajovic iz Velesovega, ki je bil lani koncem avgusta ujet in odpeljan v Aschbad, kjer je bil zaposlen v pisarni, piše svoji sestri gđc. učiteljici Minki Sajovčevi naslednje pismo z dne 30. marca 1915:

Predraga Minka! Življenja slučajni so čudni, tako čudni, da so mene privedli iz ruskega ujetništva v glavno mesto Perzije, v Teheran. 1. marca 1915 sem pobegnil z dvema tovarišema (Slovenec Jurca z Vrhniko in Hrvat Klepac iz Prezida). Po neverjetnih strapacijah smo dne 24. marca leta 1915 prišli v Teheran. Perzijske oblasti so nam šle povsod jako na roko, le na ta način nam je bilo mogoče uiti Rusom; tako nam je na primer gubernator mesta in gubernije Zižnurd dal perzijsko obleko in perzijski princ Amir Azam denar, voz in obleko. — Zdam smo v Teheranu. Za naš blagor skrbijo tukajšnji konzulat in avstrijska, nemška, švedska in ameriška kolonija. Godi se nam dobro, zelo dobro, ničesar ne manjka. Avstrijski konzulat bi nas rad poslal domov, pa pred koncem vojne najbrž ne bo mogoče, ker je pot nevarna in perzijska vlada ne ve, kako bi z nami ravnala. Ne ve, ali naj nas smatra za vojne ujetnike ali za turiste. Vse kaže, da bomo turisti in to bo za nas jako ugodno. Neverjetno je, kako so nas sprejeli Perzi; v prvem momentu so nas hoteli pobiti, ker so mislili, da smo Rusi. Ko smo jim pa povedali, da smo sovražniki Rusov — Avstrijci, niso vedeli, kaj bi nam dali. Dobe sedno so se ljudje topli za nas.

Če ne preje, vsaj kmalu po vojski, pri-

demo domov. Vsi perzijski časopisi so polni poročil o nas. Jaz pišem nemško svoje spomine, ki jih prestavlja neki Perz za perzijske časopise. Menda mi bodo celo kaj plačali.

Mislil pogosto na domovino, rad bi bil zopet enkrat pri Tebi. Kdo ve, kdaj nam bo Mars milostljiv.

Piši na naslov: I. S., österreichisch-ungarische Botschaft, Teheran, Perzien. Pisma rekomandiraj in ne piši ničesar o vojski! Samo o privatnih stvareh govori! Ruska cenzura (Perzija je na pol v ruskih in angleških rokah) je jako stroga. To pismo mi odpošlje ameriški konzulat v Rim ali Kristijanijo in od tam bo šlo dalje. Pisem ameriškega konzulata si Rusi vendar ne upajo odpri.

Pozdravi mnogokrat vse naše domače, vse šenturšane: v župnišču, Haluparjeve, Antonove, Jagodčeve in druge.

Na svidenje po vojski!

Srčne pozdrave Tvoj brat.

Slovenski junak.

Dne 17. majnika je padel v Galiciji Janez Kožar, doma iz Slatnika pri Ribnici; eden najboljših fantov našega kraja, član Orla in Marijine družbe in neustrašen junak. Sam njegov stotnik g. Franc Lenart je naznanil njegovim staršem smrt. On piše:

»Teško mi je, da Vas moram obvestiti, da je Vaš sin Janez, ki je bil uvrščen v moj oddelk, včeraj 17. maja ob 6. popoldne padel. Meni in vsem ljudem mojega oddelka je bil vedno ljub tovariš, mož, na katerega ne bomo pozabili; on živi v našem polku kot junak naprej. Pred enim tednom je bil predlagan za odlikovanje, žal, da mu ni bilo usojeno častno svetinjo osebno sprejeti. Včeraj smo prišli na drugo mesto in slučaj je hotel, da je bil ravno v tem hipu zadet, ko je odložil nahrbtnik. Kroglja je šla skozi želodec in v četr uri je bil mrtev. Postavili smo mu lep križ. Kraj je vzhodno od Mezolowke.«

Ali je mogoča lepša pohvala iz peresa stotnika? Mi pa žalujemo vsi po tem dobrem mladeniču. Starše pa naj Bog tolaži.

Iz Przemysla.

»Nova Reforma« poroča: Mesto v zadnjih bojih ni skoro nič trpelo. Po odhodu Rusov je v mestu ostalo le še malo prebivalcev. Rusini so mesto zapustili že pred prvim obleganjem. Vse v mestu ostale žide so Rusi odpeljali v Lvov in v Jaroslav. Mesto je snažno. Krščanske prodajalne so odprte. Živil je dosti; pripeljali so jih Rusi iz Lvova. Rusi so računali s tem, da Przemysla ne bodo mogli držati. Z zavzetjem severnih fortov je bila usoda trdnjave zapečatena. Rusi so se naglo umaknili proti vzhodu. Železnica med trdnjavo in Jaroslavom ni skoraj nič poškodovana. Kmalu se bo začel reden promet.

Sedaj je mesto veliko vojno taborišče. Velike čete korakajo skozi mesto proti Lvovu. Izmed civilnega prebivalstva je v mestu ostal pomožni škof Fischer. Rusi so pri svojem odhodu s seboj odpeljali nekoliko moskih prebivalcev.

Pod rusko vlado ni bilo v mestu nič kaj prijetno. Ruski stražniki so aretirali veliko število meščanov. Kdor se je hotel rešiti, je moral ruske stražnike podkupiti. Židovske prodajalne so odprle in razprodajali blago; denar je jemal moskofilski advokat iz Lvova, dr. Gluškevič, katerega so Rusi imenovali za župana. Pri odhodu Rusov je tudi on zbežal.

Veliko hiš so Rusi oplenili. Klavirje in pohištvo so vozili v Rusijo. Knez Vladislav Sapieha je imel v Przemyslu shranjen svoj družinski arhiv, dragocene slike in starine. Rusi so vse to odpeljali v Rusijo.

V nedeljo, 6. junija je bila velika vojaška slavnost, ko sta mesto obiskala nadvojvoda Friderik in prestolonaslednik Karol Franc Jožef.

Zahodni forti so popolnoma uničeni. 42-cm topovi so strašno delovali. Kraj in utrdba Žurawica je strašno razdejana; vse hiše so podrt.

V Radymnu je zelo poškodovana katoliška cerkev. Kupola je uničena, fasada pa vsa preluknjana. V vsej okolici se poznajo strašni sledovi smrti in razdejanja. Povsod so grobovi in križi. Nekdaj zelo plodna okolica je popolnoma opustošena. Sploh je v srednji Galiciji ostalo veliko polja neobdelanega. Zlasti veleposestva so zanemarjena.

»Glos Narodu« poroča: Rusi so posekali v okolici Przemysla vse še ostale gozde. Ruski konservator umetniških spomenikov, Šmurlo, si je ogledal vse umetniške spomenike v Przemyslu in v vsi po Rusih zasedeni Galiciji. Bil je zelo priazen, vse je hvalil, zraven pa ukazoval, naj se umetnine in starine prepeljejo na varnejše mesto — to je v Rusijo. Tako so izginile dragocene zasebne in javne zbirke. Zlasti je oškodovan grško-katoliški rusinski kapitelj v Przemyslu; Rusi so odpeljali dragocene liturgične starine.

Ljudje so pod Rusi veliko trpeli. Nekateri kmetje so pa upali, da si bodo s

pomočjo Rusov pridobili kaj zemlje na račun veleposestnikov. Nekoliko jih je prišlo k gubernatorju Efrejmovu. Ta jih je prijazno sprejel in rekel, da bo dobil vsak, kolikor želi. Potem je poklical kozake, ki so vsakemu prosilcu odmerili primerno število — udarcev z nagajko. Kdor je prosil, da bi si smel prisvojiti 30 oralov tuje zemlje, ta je dobil 30 udarcev, in tako vsak primerno svoji prej izraženi želji.

V majniku so Rusi že čutili, da postajajo tla prevroča. Dne 16. maja so že uvideli, da je Przemysl izgubljen. Začeli so izvažati zaloge in uničevati, kar se ni dalo odpeljati. Sicer so se pripravljali za obrambo, zraven pa vse storili, da si olajšajo umikanje.

Naši junaki.

Trije naši bataljoni proti 16 ruskim.

Gosp. rez. poročnik Ivan Perko, 84. pešpolk, piše svojem stricu gosp. mestnemu učitelju Francu Petriču dne 28. maja:

Predragi stric! Tu je postalo nekoliko bolj mirno. Sredi meseca smo imeli težke boje. 16. maja smo se borili s tremi našimi proti 16 ruskim bataljonom in vendar nismo bili potisnjeni nazaj. Uničili smo popolnoma dva ruska polka, a imeli tudi sami velike izgube. Ta dan je izstrelil naš strojnopuškini oddelk 50.000 patron. Gore ruskih mrličev je bilo videti, a še vedno in vedno so prihajala ruska ojačenja, dokler se končno ruski poizkus, da bi predrli našo fronto, ni izjalovil. — Z Italijani bomo gotovo opravili. Tu vse gori hrepenenja, da bi se borili proti tem lopovom. Tepeni bodo kakor vsi drugi. — Za delovanje pred sovražnikom bom najbrže dobil odlikovanje. — Mnogo srčnih pozdravov! Tvoj Ivan.

Trikrat ranjeni — zopet na bojišču.

Četovodja Oswald Ivan, 17. pešpolk, je bil v vojni od začetka mobilizacije. V šestih mesecih vojske je bil trikrat ranjen, in sicer na glavo, v trebuh in v levo nogo. Pri napadu na ruski tren je ujel 67 glav goveje živine in 22 Rusov. Oswald je bil že trikrat zaradi ran v bolnišnici, vselej je ozdravel in se je zdaj sam prostovoljno zopet javil na bojno polje. Odlikovan je bil že s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda in že tudi pričakuje zlate hrabrostne svetinje.

Še muha ne bi prišla zdrava skozi.

Vojak 27. domobranskega pešpolka piše:

V noči 18. in 19. maja smo krvavo odbili dva ruska napada; sovražnik je imel strašne izgube. Naš strojnopuškini oddelk z desetnikoma Francem Göstel in Francem Gomišček ter poddesetniki Ivanom Jež, Viktorjem Pavlič in Mihaelom Mežek, je obslul Ruše s tako gostim ognjem, da bi tudi muha ne prišla zdrava skozi. Rusi so svoj poizkus drago plačali.

11. mesec na bojišču.

Gosp. Ivan Stele, topničar pri 3. gor. top. polku, brat gosp. dr. Steleta, ki se s svojimi štirimi brati nahaja že enajsti mesec na bojišču, piše te dni svoji teti v Ljubljani med drugim:

»Jaz sem zdrav ves čas, kar sem v vojski, za kar bodi hvala Bogu in Materi božji, ker zdravje je prva stvar na svetu, drugo se že vse pozabi. Prestal sem mnogo mraza, vročine, lakote in nevarnosti.

Danes, 30. maja, pa Vam povem, da sem že nekaj dni na Dunaju, kamor nas je prišlo osem mož, da dobimo novih kanonov. Bil sem že v Rusiji, prehodil skoraj celo Galicijo in precej Ogrske, pa še nič ne vem, kdaj se bom mogel vrniti v domači kraj. V ognju sem bil že mnogokrat, pa vselej mi je Bog dal srečo, da sem ostal živ in zdrav. Zadnjič sem bil pri Przemyslu, kjer so letele granate in šrapneli, da nam je letela prst čez glavo. Nihče ne verjame, kakšno moč ima granata! Bog nas varuj še znanprej!

Iz majnikovih bojev.

Nadlovce 7. lov. bat. Janez Ribnikar, doma iz Sničnega, križka župnija pri Tržiču, piše dne 17. maja (v pismu so podpisani tudi vojski Berlic Franc, Roman Jurko, četovodja Florijan Tomšič, enoletni prostovoljec četovodja Šlibar in sanitetni podčastnik Ptoč):

Naznamim Vam naše delo, ki smo ga imeli pred par dnevi: bitko z naskokom 3. stotnije 7. lovskega bataljona, v noči od 15. na 16. maja. Občudovanja vredno hrabrost ter vdanost do cesarja so pokazali slovenski fantje, ko so naskočili neko važno postojanko, ki jo je imel zasedeno izredno močan sovražnik. Zasedli smo 14. maja pobočje nekega hriba. Bili smo na varnem kraju, ki je bil sovražniku popolnoma neznan. Severno od nas je ležalo lepo mesto. Ves tisti dan se je slišalo močno streljanje. Že nas je navdajala vesela nada, da nas bodo dalje časa v miru pustile neusmiljene svinčenke, do možga pretresujoče granate ter vse uničujoče šrapnele. Kar se je pokazal oblaček na sinjem vedrem nebu, solnce je zatemnelo,

začel se je strašen vihar. Naš poveljnik je dobil povelje od vrhovnega poveljstva, da mora naša stotnija takoj zapustiti zasedeni hribček ter severno od mesta zavzeti zelo važno sovražno postojanko. Kljub temu da nas je navdajala zavest, da bo marsikaterega objela neusmiljena smrt, smo bili vendar trdno prepričani, da tudi sedaj preženemo premočnega sovražnika. Vsi enega mišljenja smo šli veselih obrazov v boj, saj nas je spodbujala misel, da je sladko umreti za domovino. Bili smo v vedni nevarnosti pred sovražnikom, pot težavna. Okoli 10. ure dopoldne 15. maja smo se približali sovražniku že na tisoč korakov. Ležali smo neopaženi v jarku železniške proge. Z napetostjo smo čakali povelja za napad v zaupanju na Boga, da bomo sijajno zmagali. Čakati smo morali do 5. ure popoldne. Kar pride povelje za napad. Komaj z urnim korakom preskočimo železniško progo, že nas pozdravljajo svinčenke in strojne puške. Bil je gost svinčen dež. Vlegli smo se na zemljo ter pritegnili glave, da so krogle letele čez nas. Plazili smo se počasi po trebuhu na-

prej ter dospeli v bližino sovražne postojanke, seveda ne brez izgub. Tu je bilo treba počakati jutranje zore. Okoli 1/5. zjutraj smo zavpili silovit »hurá!« ter v teku s puško v roki napadli sovražnika. V tem strahovitem trenutku so se nam približali bratje Hrvatje. Z združeno močjo smo udrihali po sovražniku. Bil je strašen boj, mesarsko klanje. Sovražnik se je moral udati, premagali smo ga sijajno, čeravno smo tudi mi imeli znatne izgube. Celo naš poveljnik je rekel: »Vem, da so moji slovenski fantje hrabri, da prekašajo v mnogih ozirih druge polke, toda to pot so bili prehrabri.« Res, ni nam bilo zadosti, da smo zavzeli sovražno postojanko, podili smo več kot trikrat močnejšega sovražnika še dva kilometra daleč. Zajeli smo 188 Rusov, eno strojno puško, veliko število navadnih pušk, katere je sovražnik pustil na begu. Dobili smo pohvalo od zbornega štaba. Nepremagljiva Avstrija, zaupaj na vztrajno hrabrost cesarju vdanih Slovencev in Hrvatov, zakaj to ni bil prvi, tem manj zadnji naskok!

Sedaj pričakovana ameriška nota tvori samo novo fazo v smeri, katero so ubrale Združene države od začetka vojne nasproti Nemčiji in Angliji. Po bolj platonično glaseči se noti Angliji radi prekoračenja kontrebandnega prava, kateri se je že po obliki videlo, da bi bili komaj pripravljeni izvajati posledice, je izšla tekom vojne že druga Wilsonova nota Nemčiji, v kateri se v ostri obliki zahteva, da se sploh ustavi vojna s podmorskimi čolni. Amerika se je pri tem postavila na stališče, da tvori vojna s podmorskimi čolni, v kateri se potaplja tudi nevtralne ladje, kršitev mednarodnega prava. Kake druge pravice, nego ustaviti ladje s kontrebando, jih preiskati in v danem slučaju zapleniti, Nemčija nima.

Sedaj je prišel slučaj »Lusitanije«, katere ladje Amerika noče smatrati za nič drugega nego za osebni parnik. Na tej podlagi se je gibala tudi ameriška protestna nota glede »Lusitanije«.

Nemški odgovor na protest in pa ozir na to, da je celo nemško podmorsko vojno izzvala Anglija z eklatantnimi kršitvami mednarodnega prava, bi bil gotovo za vsakega nepristranskega presojevalca stvar dovolj pojasnil na korist Nemčiji. Anglija je bila, ki je kot prva nasproti vsem določbam mednarodnega prava postopala z žitom in živili kot s kontrebando, v kolikor sta prišli v poštev Nemčija in Avstro-Ogrska. Nato je odgovorila Nemčija s sedaj samoposebi razumljivo blokado Anglije in podmorsko vojno kot edino uspešnim sredstvom. Nemčija je bila tudi pripravljena, da vodi podmorsko vojno vseskozi lojalno, to je da ustavlja in zaplenja ladje s kontrebando na dozdaj običajni način. Sedaj je bila pa zopet Anglija, ki je z več odredbami prekršila mednarodno pravo in v vsakem oziru zavzela krivično stališče. Oficielno je odredila znano sramotno zlorabo zastav, predpisala trgovskim kapitalom vsakemu mednarodnemu pravu nasprotujoče nastopanje proti nemškim podmorskim čolnom in oborožila svoje velike trgovske parnike, s čemer jih je naravnost izpremenila v vojne ladje. Kar se tiče slučaja »Lusitanije«, je bila ta ladja iz vsega početka zgrajena kot pomožna križarka, in sicer kot ena najmočnejših in najhitrejših pomožnih križark angleške mornarice, ki je dobavala subvencijo in bila na razpolago britanski admiraliteti. Razen tega je nesporno dokazano, da je imela »Lusitanija« pod krovom skrite topove in topničarje med svojim moštvom in da je vozila razen kanadskih vojakov med tovari na ladji tudi znatne množine vojnega materiala. Ravno ti tovari municije so povzročili, da se je »Lusitanija« po torpediranju tako nepričakovano hitro pogreznila, o čemer je našlo smrt nad 100 ameriških državljanov.

Vse to je v nemški noti, v kolikor gre za slučaj »Lusitanije«, natančno in obširno razloženo. Kljub temu smatrajo v Washingtonu to noto kot nezadostno, kar je ravno dovedlo do pripravljanja energičnejšega ugovora, čegar posledica je bil odstop ameriškega državnega tajnika.

Nepriistranski presojevalec res težko

ume zadržanje Amerike v tem vprašanju. Predvsem se je treba vprašati, zakaj se Amerika že iz vsega početka ni energičneje obrnila proti angleškim kršitvam mednarodnega prava in skrbela za to, da bi Anglija spravila s poti predpogoje, ki so Nemčijo prisilili k njenim odredbam. Kar je za enega prav, mora biti tudi za drugega pravično. Nevzdržna se zdi tudi trdovratnost, s katero se je ameriška vlada zagrizla v stališče, da je smatrati »Lusitanijo« kot trgovsko ladjo. Za to tudi ni drugega pojasnila nego to, da je pri sedanjih ameriški vladi angleški vpliv nesorazmerno velik, o čemer ne prihajajo v poštev samo plemenske simpatije, marveč predvsem trgovinske koristi in dobičkarja.

Pa bodi temu kakorkoli. Dejstvo je, da stojimo neposredno pred krizo, ki se lahko konča s prelomom odnosov med Ameriko in Nemčijo. Brezupna stvar seveda še ni. Tudi ni lahko verjeti, da bi si upala ameriška vlada brez ozira na število in gospodarsko moč ameriških Nemcev, brez ozira na čustva Ircev in Poljakov tirati stvar do skrajnosti. Popolno jasno sodbo si bo mogoče tudi šele tedaj ustvariti, ko se nota objavi.

In v najhujšem slučaju, če bi res prišlo do ultimata in preloma odnosov — bi ne bilo končno za Nemčijo ničesar izgubljenega, razen formalnega razmerja. Vojna bi bila takorekoč izključena, četudi prelom odnosov ne pomenja več miru v pravem smislu besede. Na pomorski boj med Nemčijo in Ameriko sploh ni misliti, in možnosti, da bi Amerika posegla v vojno na kopnem, nihče ne smatra za resno. Upajmo, da se kljub temu še v zadnjem trenutku odvrne prelom odnosov, kar bi bilo vsekakor le važno. Če se bo tudi varovalo samo načelo, da velja enaka pravica za vse, in če se bo za izravnavo med nemško in angleško blokado v pogajanjih enako uporabilo mednarodno pravo, bo Nemčija zadnja, ki bi zlasti z ozirom na nevtralce ne bila pripravljena vsega storiti, da se spravijo s sveta nepotrebne trdosti vojne in vojevanja.

AMERIKA IZROČILA NEMČIJI ODGOVOR V ZADEVI »LUSITANIE«.

Bryan in Wilson.

Reuter poroča, da je Wilson sprejel Bryanovo demisijo. Naslednik bo dosednji namestnik Lansing, ki bo tudi podpisal noto Nemčiji. Nota je posebno skrbno sestavljena, ker so mnjenja, da bodo diplomatične zveze med Ameriko in Nemčijo za nedoločen čas pretrgane, če se ne doseže sporazum. Nadalje poroča »Reuter«, da ameriška nota vztraja na stališču, da je treba Amerikance prej spraviti na neoborožene ladje, predno se torpedira ladjo. — Zadnje vesti poročajo: Ameriška vlada je izročila svojo noto Nemčiji včeraj v petek. Vsebina še ni znana.

Berlin, 12. junija. (Kor. urad.) Včerajšnji večerni listi so poročali, da je ameriški veleposlanik včeraj popoldne izročil državnemu tajniku Jagowu odgovor v zadevi »Lusitanije«. Vsebina note se najbrže danes objavi.

Dijaška in ljudska kuhinja

je imela 10. junija svoj občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. kanonik Kržič. V svojem pozdravnem govoru je poudarjal resnobo težkih časov, ki nam jih je povzročila svetovna vojna. Čuti se posebno dviganje cene živil. Vsled dobrega gospodarstva pa se je posrečilo shajati v kuhinji tako, da so se cene hrani le malo povišale, dijakom celo prav nič. Kuhinja oskrbuje hrano tudi ranjencem v »Ljudskem domu«. To sicer ni prizadejalo gmotne škode, pač pa delo gospem in gospodičnam. Koristno je delo ljudske kuhinje že radi tega, ker prihaja mnogo drugih vojakov v kuhinjo, zlasti zvečer. — Vkljub neugodnim razmeram je bilo tudi letos mogoče podpirati mnogo dijakov, deloma z brezplačno hrano, deloma s hrano po nižnji ceni. Da je bilo mogoče toliko storiti, je v prvi vrsti zasluha dobrotnikov. Poslali so daril v naturalijah g. župnik Krumpstar od Sv. Gregorja, g. Plevanič iz Vel. Gabra, dalje od Dev. Marije v Polju in iz Vodice. Izdatno so kuhinjo podpirali tudi člani. G. predsednik se je še zahvalil požrtvovalnim gospem in gospodičnam, ki žrtvujejo čas in delo kuhinji, odbornikom in vsem, ki so kakorkoli kuhinjo podpirali. Hvala tudi g. župniku Oblaku v št. Lovrencu.

Nato je poročal tajnik g. kanonik dr. Čekal. V kuhinji se je ločil od drugih prostorov oddelek za dijake. Prvi tečaj šolskega leta 1914/15 je dobival brezplačno, oziroma po nižnji ceni hrano 61 dijakov, drugi tečaj pa 66. Od 15. januarja dalje so bile zvišane cene jedil pri porciji za 2 vin., za plačujoče dijake pa je ostala cena stara. Odborove seje so se vršile vsak prvi četrtek v mescu.

Iz poročila blagajnika g. ofic. Gruberja je razvidno, da so znašali v minulem poslovnem letu dohodki 31.559 K 33 vin., izdatki pa 32.534 K 87 vin., zato znaša primanjkljaj 975 K 54 vin.

Pri točki volitev odbora je predlagal g. kanonik dr. Lesar, da se izvolita prejšnji odborniki gospa Gatsch in gđc. Kačar, na mesto odstopivše gospe dr. Janežičeve pa gđc. Ana Zupan, izmed gospodov pa prejšnja odbornika gđg. kanonik Kržič in prof. Verbic in na novo g. prof. Demšar. Predlog je bil soglasno sprejet.

G. predsednik se je konečno spominjal izstopivše požrtvovalne gospe predsednice dr. Janežičeve, ki je več let vzorno in požrtvovalno vodila kuhinjo, ter izstopivšega odbornika g. vladnega svetnika Detele, ki je vestno vršil odborniške dolžnosti. Obema je sklenil občni zbor izreči iskreno zahvalo.

Prebiranje 43- do 50 letnih črnovojnikov.

Dunaj. (K. u.) Črnovojniška dolžnost se je razširila do 50. leta. Popisati se morajo zato črnovojniki od 43. do 50. leta. Priprava za poznejše prebiranje črnovojnikov, ki pridejo v poštev, bo zahtevala precej časa in se zdaj izvede. Vsi tisti, ki so bili rojeni v letih 1865 do leta 1872 in tisti letnikov 1873 in 1874, ki so do sedanjih postavnih predpisih predčasno izstopili iz črnovojniške dolžnosti in ki so zdaj zopet podvrženi črnovojniški dolžnosti, se morajo v svojem bivališču, ko se proglasi določni razglas, prijaviti pri občini, oziroma pri magistratu. Nova določila o prijavitvi, osobito o zgasilnih rokih in o izjemah o zgasilni dolžnosti so razvidni iz razglasov. Prijaviti se morajo tako tisti, ki so že služili kakor tudi tisti, ki niso služili, ker bosta pri prebiranju, ki se vrši pozneje, obseženi obe kategoriji. Nova postava o črnovojniški dolžnosti določa, da tisti, ki so še pred 19. letom starosti prostovoljno vstopili v skupno brambno silo, izstopijo iz črnovojniške dolžnosti koncem tistega leta, v katerem dopolnijo svoje 47. leto. To določilo naj se tako tolmači, da je v tem oziru merodajna edino

Nemčija in severnoameriške Združene države.

Vse kaže na to, da je v odnosih med Nemčijo in Združenimi državami Severne Amerike nastopila nova poostreitev ali vsaj da je te poostreitev neposredno pričakovati. Gre za pričakovano ameriško noto Nemčiji radi potopitve »Lusitanije«. Vesti, da bo ta nota sestavljena v jako ostri obliki in bo več ali manj enaka ultimatu, so postajale zadnje dni vedno določnejše. Eno znamenje za to je bilo sicer že dejstvo, o katerem se je pred kratkim mnogo razpravljalo, da je namreč nemški poslanik Benndorff poslal k nemškemu cesarju izrednega kurirja. Iz tega se ni moglo drugdega sklepati, nego to, da bo šlo ob prihodnji izmenjavi not za nadvse resno vprašanje, če ne celo za odločitev. Še večjo jasnost prinaša sedaj v stvar odstop ameriškega državnega tajnika Bryana, ki je glasom vseh poročil demisioniral zato, ker ni mogel pritrčiti ostremu tonu, ki se

ga poslužuje Wilson v novi noti. Bryan je pač smatral noto, ki jo je stiliziral Wilson, za neke vrste ultimatum Nemčiji, ki naravnost sili k prelomu diplomatičnih odnosov med Nemčijo in Združenimi državami, ker bi se na podlagi take note komaj mogel doseči sporazum. Vsebina po obliki ostro precizirane note je v glavnem ta, da Amerika odklanja nemški predlog, da bi se preiskava glede vprašanja, če je bila »Lusitanija« oborožena, izročila razsodišču, kakor je tudi Nemčija odklonila ameriške predloge glede preiskave ladij na morju. Amerika smatra torpediranje »Lusitanije« za kršitev mednarodnega prava in bi se morali v bodoče ameriški državljanji na vsak način spraviti preje na varno, preden bi Nemci kako ladjo torpedirali. Nemčija bi morala torej v ameriškem smislu spraviti svoje vojevanje v soglasje z mednarodnim pravom.

okolščina, če je pred svojim 19. rojstnim dnevom bodisi kot enoletni prostovoljec ali če je služil redno službeno dobo, prostovoljno vstopil v skupno brambno silo. Merodajen je dan asentiranja. Priglasiti se morajo tako avstrijski kakor tudi tisti ogrski črnovojniki, ki bivajo v Avstriji, priglasiti se pa za zdaj še ni bosensko-hercegovskim obvezancem. Končno se še pripomni, da gre le za pripravo svojčasne prebiranja zgorajšnjih črnovojniških letnikov, prebiranje in vpoklicanje se izvede pozneje.

Gospodarsko.

g Kosci in žanjice za kmetovalce. Deželni odbor kranjski je po posredovanju deželnega odbora goriškega dosegel, da se dajo goriški kosci in žanjice za letošnje košnje in žetev kranjskim kmetovalcem na razpolago, in sicer pod sledečimi pogoji: Kosci dobe poleg stanovanja dnevno mezdo 4 krone, če se sami prehranijo. Če jih hrani delodajalec, dobe pa le 2 K 50 vin. dnevne mezde. Žanjice, ki se lahko uporabijo tudi za druga ženska primerna poljska dela, dobe pri lastni prehrani 2 K 50 vin. na dan, če pa jih prehrani delodajalec, dobe pa le 1 K 50 vin. na dan. Vrh tega morajo delodajalci v vsakem slučaju prevzeti tudi stroške za pot iz štajerskega v kraj dela, kakor tudi stroške vrnitve glede prevzetih delavskih moči. Če se bo zahtevalo zadostno število delavskih moči, bo deželni odbor priredil posebni železniški vlak za prevoz delavcev, da se znižajo potni stroški. Kmetovalci iz Kranjske, ki so voljni pod navedenimi pogoji prevzeti kosce in žanjice, naj to čim prej deželnemu odboru sporočijo, koliko koscev odnosno žanjic se zavežejo prevzeti.

g Škropljenje trt. Prišel je čas, ko je treba trte v prvi škropiti zoper peronospero ali palež. Tega dela naj nihče ne zamudi, ker zna sicer bolezen v sedanjem mokrem vremenu trto hitro napasti. Za prvo škropljenje jemljemo enodotno galicno-apneno zmes (na 100 l vode 1 kg modre galice in 1 kg neugašene ali živega apna), ali enodotno Martinjevo zmes (na 100 l vode 1/2 kg modre galice, 1/2 kg galuna in 65 dkg živega apna), ali enodotno raztopino tenaksa (1 kg tenaksa na 100 l vode brez apna), ali pa 1/2- do 2-odotno perocidovo-apneno zmes (na 100 l vode 1/2 do 2 kg perocida in 30 dkg živega apna). Neugašeno apno se najprej z 2-3 l vode ugasi in potem vsaj v 20 l vode dobro razmeša v redek apnen belež (apneno mleko). V ostalih 80 l vode se že poprej namoči in raztopi galica, oziroma galica in galun ali perocid. Obe raztopini se nato zlijeta skupaj in se zmes dobro premeša. Pri napravi perocidovo-apnene zmesi je vselej treba izliti perocidovo raztopino v apnen belež, ne pa narobe. Nato se še z reagencnim papirjem preizkusi ali smo vzeli apna zadosti. Če pomočimo v zmes košček belega fenodfaleinovega papirja, mora postati rdeč. Ako pa ostane papir bel, je bilo apna vzeto premalo in treba ga je še dodati. Kdor jemlje mesto neugašene apna že ugašeno, ga mora vzeti na težo dva- do trikrat več, ker je ugašeno apno težje kot suho, živo apno. — Deset do štirinajst dni po prvem škropljenju, tedaj tik pred cvetenjem, se škrope trte v drugič in tri do štiri tedne po drugem škropljenju v tretjič. Za drugo in tretje škropljenje jemljemo za polovico močnejše raztopine kot v prvič. Pri vsakem škropljenju je treba tudi grozde temeljito poškopiti. — Novo mesto, 1. junija 1915. — R. Skalický.

Turčija v vojski.

OBRAMBA DARDANEL.

Sotija. Iz Carigrada zasebno poročajo, da zbirajo 200.000 mož močno sirsko armado v Carigradu za obrambo Dardanel. Čez Eski-Schiren pripelje vsak dan vojaške 20 vojaških vlakov. Z došlimi ojačenji turška armada lahko odločno napade izkrca- ne angleško-francoske čete. Turška armada v Dardanelah šteje zdaj nad 400.000 mož in mirno pričakuje še Italijane, če pridejo v Dardanele pomagat Francozom in Angležem.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 11. junija. (Kor. urad.) Glavni stan obvešča: Na dardanelski bojni črti včeraj nič bistvenega. Izgube sovražnika ob zadnji bitki pri Sedil Bahr cenijo na nad 15.000.

NOVE ČETE PROTI TURČIJ.

Berlin, 11. junija. »Voss. Ztg.« poroča iz Aten: Parnika »Mauretania« in »Transsylvania« sta v Mudrosu izkrcala 15.000 mož svežih čet, katere bodo šle dalje proti Dardanelam.

TURKI POTOPILI V ČRNEM MORJU RUSKI TORPEDNI RUŠILEC.

Carigrad, 12. junija. (Kor. ur.) Med nekim bojem na Črnem morju je ponoči na 11. t. m. potopila turška križarka »Midilli« nek velik ruski torpedni rušilec. —

»Midilli« se je vrnila nepoškodovana nazaj.

Naši letalci na Črno goro.

Berlin. Neki avstrijski letalec je preletel 8. junija Lovčen in je vrgel več bomb na črnogorske utrdbe in tabore. Neko drugo letalo je priletelo nad Skader in

Bojano, preletelo je Bar in je vrglo več bomb.

Mongolija dobi samoupravo.

Kiahta, 8. junija. Posebni pooblaščen- ci Rusije, Kitajske in Mongolije so podpisali posebno pogodbo teh treh držav glede avtonomije v skrajni Mongoliji.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dalmatinci odbili Italijane pri Gorici. — Vsi italijanski napadi na celi fronti odbiti.

Dunaj, 11. junija. Uradno se poroča: Predvčeršnjim in včeraj so bili vsi italijanski napadi na vseh frontah odbiti. Nov napad proti delu goriškega utrjenega mostu se je zrušil v ognju dalmatinske deželne brambe, pravtako brezuspešen je bil napad sovražnika severno od Ronkov. Artiljerijski boj ob soški fronti traja dalje.

Ob koroški meji je bil včeraj popoldne odbit močan sovražni napad na Freikofl in slabši napad pri volajskem jezeru.

Na Tirolskem se je izjalovil napad pri Cortinu d'Ampezzo vpadle italijanske brigade ob naših postojankah pri Peutelsteinu. Novi napadi v tem kraju in ponočni boji pri Landru so se pravtako končali z umikanjem sovražnika. V ostalem se vrše na tirolski meji neprestani topovski boji in za naše orožje uspešni spopadi.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

POROČILO MORNARIŠKEGA VODSTVA.

Naš podmorski čoln potopil italijanski podmorski čoln.

Dunaj, 12. junija. (K. u.) Uradno raz- glašajo:

Neki naš podmorski čoln je na severnem Jadranskem morju torpediral in potopil italijanski podmorski čoln »Medusa«. Drugi častnik in 4 moške so rešeni in ujeti. Mornariško poveljstvo.

× × ×

Italijanski poraz ob Soči.

Iz vojnega poročevalskega stana poročajo: V soški dolni so Italijani končno prvič resno napadli. Naše čete so jih pustile v bližino in nato otvorile hud ogenj. Italijani so bežali. Naša artiljerija zahodno od Gorice je pričela od strani streljati na bežeče Italijane. Napravila je cele ulice med bežečimi Italijani. Šest italijanskih topov je bilo porušenih. Italijani so jih popustili z moštvo in s konji vred.

Italijani ob Soči izgubili nad 4000 mož mrtvih in ranjenecv.

Kolin. »Kölnische Zeitung« poroča o prvih večjih spopadih med italijanskimi in avstrijskimi četami ob Soči, v katerih so izgubili Italijani 4000 mož mrtvih in ranjenecv.

Izjalovljen napad italijanske pehote.

Dunaj. Vojni poročevalec Roda Roda piše 9. junija: Zlomil se je prvi veliki napad italijanske pehote. Italijani so sipali na našo bojno črto ogenj težke artiljerije vseh kalibrov. Nastopila je nato pehota v široki vojni črti. Naša artiljerija je napadla napadalcevo napadalno črto in krilo. Italijani so bežali v našem ognju nazaj in so zapustili kupe mrličev pred našimi četami.

Kaj zavira italijanski napad.

Haag. »Daily Chronicle« poroča iz Lugana: Italijanski napad proti Tolminu

zavira, ker so velike avstrijske množice izborna krite v strelskih jarkih, ki so deloma vsekani v skale.

O bojih na planoti Lavarone.

O dosedanjih bojih na visoki planoti Lavarone in Folgarija se poroča »Berliner Tagblatt« še naslednje: Italijani so pričeli 25. maja zgodaj zjutraj obstreljevati Lusern, nemški jezikovni otok južno od Levico. Vas je popolnoma porušena, več oseb je ubitih, ker vsled nepričakovanega obstreljevanja vas še ni bila popolnoma izpraznjena. Tudi neko drugo nemško vas so italijanski topovi popolnoma porušili. Popoldne so poizkušali Italijani obstreljevati sužansko železnico, pa niso imeli nobenega uspeha. Naslednji dan so pričeli streljati s težkimi topovi. Tri dni in tri noči je trajalo obstreljevanje, pa ni napravilo posebne škode. Nato so napravili Italijani naskok, pa so bili s krvavimi izgubami odbiti.

Težke izgube Italijanov.

Dunaj, 10. junija. (Kor. urad.) Iz vojnega častnikarskega stana se poroča: Italijani na južnem bojišču dozdej kljub ponovnim poizkusom nimajo uspehov. Italijansko vojno vodstvo najbrže zato do zdaj še ni izdalo seznama izgub, dasi razpolaga z zadostnim gradivom. Pobočje Krna pokriva na stotine trupel alpincev, ki jih vsled močnega ognja še niso mogli pokopati. Italijansko vojno vodstvo pa o izgubah molči, ker že dosedanjega izdatnega števila mrtvih in ranjenecv ne more s kakim znatnim uspehom opravičiti.

Samo šele priprave.

Lugano, 8. junija. Na podlagi današnje poročila Cadorne listi ugotavljajo, da se štirinajsti dan vojske armada šele pripravlja za napad in dela prehode čez reke in kritja. Resnih bojev še ni bilo, samo pri Tolminu se vrše večji boji. Kako se pa ta boj razvija, o tem molči tudi današnje poročilo.

Italijanski kralj na fronti ob Soči.

Curih, 9. junija. Italijanski vojaški krogi pripisujejo bojem ob Soči velik pomen. Tako je razumljivo, da so kralj, načelnik generalnega štaba Cadorna in general Torro na tej fronti.

× × ×

Pariško poročilo z italijanskega bojišča.

Rotterdam. »Journal« je smel odpaslati poročevalca na italijansko bojišče. Po naročilu italijanskega generalnega štaba popisuje težave ob prodiranju Italijanov v tirolskih gorah. Veliko besedi rabi, ko popisuje, kako so plezale italijanske čete v ognju avstrijskih vojakov na nek gorski vrh. Častnik generalnega štaba, ki ga je spremljal, mu je rekel: Dopustili smo, da ste prišli sem, ker hočemo, da si ozemlje sami ogledate in da svojim rojakom lahko pojasnite, kakšno nalogo smo prevzeli in da ne postanejo v Franciji nepotrpežljivi in da ne bodo pričakovali kmalu zmage. Uvedli smo dejansko veliko obleganje. Prepričali ste se, da je morala naših čet dobra. Vemo, kam hočemo priti, a po-

trebno je, da tudi drugod znajo, kako veliko in težavno da je naše podvzetje. V svojem predolgem poročilu opisuje Francoz grmenje topov v goriških gorah, a o junastvu italijanskih čet ne poroča niti besedice.

× × ×

Italijani obstreljevali obrežje pri Sv. Ivanu Meduanskemu.

Lugano, 12. junija. (Kor. urad.) »Gior-nale d'Italia« poroča iz Skadra: Albanci so tri dni plenili na 32 jadrnicah, naloženih s koruzo, ki je bila namenjena Črni gori in ki so bile nekaj dni zasidrane pri Sv. Ivanu. Italijansko brodovje torpednih rušilcev je 9. junija obstreljevalo obrežje in je porušilo svetilnik. Neki častnik se je izkrcal z mornarji in je ujel čuvaja v svetilniku in sorodnike vodnika plenilcev in je zahteval, naj se vrne ukradeno blago. Jadrnice so se nato v varstvu torpednih rušilcev odpeljale v Bojano.

× × ×

Italijani v Draču.

London, 11. junija. »London News« poročajo: Italijani so zasedli pristanišče v Draču. Prestopa Essad paše k ententi pričakujejo v najkrajšem času.

Avstrijski protest radi italijanske blokade albanskega obrežja.

Dunaj, 12. junija. (Kor. urad.) Vlada je odposlala tujim vladam verbalno noto radi blokade albanskega obrežja. Blokada ne odgovarja mednarodnemu pravu in krši pravice Albanije, kateri je Italija po organizacijskem statutu za Albanijo, sprejetem na konferenci poslanikov v Londonu, jamčila suvereniteto in nevtralnost.

× × ×

»Città di Ferrara«.

V torek, 8. junija, je doletela Italijane občutna izguba. Največjega italijanskega zrakoplova »Città di Ferrara« ni več. Postal je žrtev našega pomorskega letala L 48. Zgodilo se je tako-le:

V torek zjutraj, kmalu po 3. uri so zapazili nad Reko velik zrakoplov, ki je vrgel v mesto 14 bomb. Bombe niso dosegle svojega cilja. Takoj so to javili na vse strani. Zrakoplov so takoj začeli zasledovati. V par minutah se je dvignilo letalo L 48 v isto višino, v kateri je vozil zrakoplov. Letalo je nato preletelo zrakoplov in je kmalu stalo navpično nad njim. V tem hipu je vrgel linijski poročnik, Hrvat Klasnik, zažgalno bombo na zrakoplov. Bomba je zadela. Sledila je strašna eksplozija. Dvignil se je visok stebel, zrakoplov se je nagnil na stran in je pričel goreti, v sredi se je pretrgal in padel čez nekaj sekund kot goreča razvalina v morje. Ena najpomembnejših nad Italije je bila s tem uničena. Zrakoplov »Città di Ferrara« — ta je namreč bil — je bil največji in najboljši italijanski zrakoplov. Dolg je bil 80 metrov in obsegal 12.000 kubičnih metrov. Gonilo ga je šest vijakov in štirje motorji. Od posadke zrakoplova so rešili dva častnika in pet mož, katere so prepeljali v Gradec.

Ujetniki v Gradcu.

V Gradec došla častnika in pet mož posadke uničenega zrakoplova »Città di Ferrara« so edini, ki so ostali pri življenju. En častnik in en mož sta z zrakoplovom vred zgorela. Poveljnik zrakoplova, linijski poročnik, je imel pri sebi 80.000 K v avstrijskih bankovcih. Ta denar je bil namenjen za podkupovanje civilnega prebivalstva, ako bi bil zrakoplov prisiljen, da se na avstrijskih tleh spusti na tla, da bi tako prišla posadka na varno.

× × ×

Naši letalci nad Benetkami.

»Berliner Tageblatt« ima iz Lugana dne 9. t. m.: Bilo je ob 4. uri zjutraj, ko sta priplula dva avstrijska letalca nad Benetke. Sprejeli so ju s silno kanonado. En letalec je zopet odplul, drugi dvokrovnik pa je preletel mesto in vrgel okoli 12 bomb, in sicer najprej proti lopi za letala na Campaltone. Nato je zmetal še nekaj bomb, in sicer na pristanišče parnikov pri Sv. Marku in je to razrušil. Po bližnjih hišah in hotelih so popokale šipe. Druge bombe so padle na Quartiere San Samuele in Castello, kjere so pa menda povzročile le majhno škodo. Po polurnem obstreljevanju je dvokrovnik odplul. Italijanska letala so ga zasledovala. Vse Benetke so drle na Markov trg, da si ogledajo škodo. Ubit je bil samo nek ženijski korporal.

× × ×

Italija militarizira carinske stražnike in gozdne čuvaje.

Lugano, 12. junija. (Kor. ur.) Italijanska vlada namerava militarizirati carinske stražnike in gozdne čuvaje.

× × ×

Razočarana Italija.

Genf. Pariško vojaško časopisje izkuša iznova navdušiti francosko navdušenje za Italijo, ki se je že precej ohladilo. Italijo zagovarja, češ, da ni še njena organizacija izvedena. Z veliko napetostjo pri-

TURŠKI USPEHI PRI DARDANELAH.

(S sliko.)

Turki so zaveznikom v Dardanelah zadali zelo težke izgube. Angleži so se že najbrže pričeli, da so Dardanele zanje pretrd oreh, trši, kakor so si ga predstav-

ljali. Turške straže so pozorne ponoči in podnevi. Naša slika predstavlja neko postojanko na Gallipoliju, ki so jo morali zapustiti zavezniki. Kako učinkujejo težki turški topovi, je s slike jasno razvidno.

čakujejo, kako da izpade bitka ob Soči. Avstrijci so dozdej vse ogrožene glavne točke zelo odločno branili.

× × ×

Giolittijevo zdravstveno stanje opasno.
Curih. Turinska »Stampa« poroča: Giolittijevo zdravstveno stanje je še vedno opasno. Zdravje se še ni izboljšalo.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Prodiranje naših čet proti Dnjestru. — Ob bit ruski napad vzhodno od Črnovic.

Dunaj, 11. junija. Uradno se razglša: V jugovzhodni Galiciji in v Bukovini zavzešne čete uspešno nadaljujejo napad proti ruskim silam, ki se še nahajajo južno od Dnjestra. Čete armade Pflanzer-Baltin so vrgle sovražnika iz njegovih postojank severno od Ottniye, pri Obertynu in Horodenki in prodirajo proti Dnjestru, katerega južni breg skušajo Rusi še držati. Tik vzhodno od Črnovic, na edini točki, kjer Rusi še stoje ob Prutu, so naše čete po kratkem boju odbile napad sovražnika. V ostalem je položaj na severu neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Več ruskih napadov odbitih.

Berlin, 11. junija. Uradno se poroča: Ob spodnji Dubisi severozahodno od Eiragole je bilo odbitih več ruskih napadov. Sovražnik je pri tem izgubil 300 ujetnikov. Položaj pri nemških četah, ki se bojujejo v Galiciji, je neizpremenjen.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

USODNO UMIKANJE RUSOV IZ ZURAWNA PROTI VZHODU.

Chiasso. Vojaški sotrudnik »Secola« piše: Umikanje Rusov iz Zurawna proti vzhodu v Bukaczowce in čez je za Ruse usodno, ker nastane vrzel v ruski črti, kjer lahko korakajo zavezniki proti Lvovu in prekinejo železnico Stanislav—Lvov.

ZASLEDOVANJE RUSOV V GALICIJI.

Curih. (Kor. urad.) »Neue Zürcher Zeitung« piše: Neutrudljivo zasledovanje v Galiciji je vredno zgledov vojne povestnice pri Jeni, Auerstättu in Waterloo-u. Neusmiljena volja narekuje poveljniku, da zahteva po bitki od svojih čet novih naporov. Neusmiljenost volje vodi posebno poveljnika na vzhodnem bojišču. Hindenburg je dal za to sijajen zgled. Ničesar niso zamudili in pripravili so vsa sredstva za zasledovanje. Z avtomobili in vozovi se vozijo nove čete, da nadomeste utrujene. Po padcu Przemysla nameravajo zdaj izprazniti celo Galicijo.

TUDI V PARIZU NAPOVEDUJEJO, DA RUSI IZPRAZNIJO GALICIJO.

Scheveningen. V Parizu so trajno zelo pobiti. Časopisi napovedujejo, da bodo Rusi izpraznili Galicijo. Pesimizem se povečajo slaba poročila o počasnem italijanskem prodiranju. Diplomacija sporazuma štirih pritiska z vso silo v Sofiji in v Bukarešti.

FRANCOSKA SODBA O RUSKI VLADI V GALICIJI.

Curih. »Gazette de Lausanne« piše: Cela Galicija je, kakor se zdi, zadovoljna, da postaja zopet avstrijska. Rusi so bili nasproti štirim milijonom rusinskih unijatov zelo nestrpni, njih otroke so pošiljali v Rusijo, njih duhovnike v Sibirijo in so zatirali rusinski jezik. Avgusta je nastopala Rusija kot osvoboditeljica zatiranih Slovanov, a njen nastop ni odgovarjal njenim obljubam, kar je bila velika politična napaka, ker zdaj veljajo Habsburžani kot zaščitniki svobode in pravic.

RUSKI PORAZI.

Genf. Francoski kritiki strokovnjaki pišejo, da ruski glavni stan zato tako malo poroča o položaju ob reki Prut, ker je s svojim sunkom Linsingenova armada odrezala črto Lvov—Stanislav. Zasebna poročila iz Bukarešte opisujejo stanje proti Stanislavu potisnjenih ruskih oddelkov kot žalostno in da je ruska postojanka ob reki Prut zelo ogrožena.

RUSI O PORAZU SVOJE JUŽNE ARMADNE PREPRICANI.

Curih. Iz Petrograda zasebno poročajo: Ruski vojaški krogi so o porazu ruske južne armade prepričani, dasi se general Ivanov junaško vojskuje. Boje se novih napadov zaveznikov.

RUSOM V LVOVU PREVROČE.

Krakov. »Nowa Reforma« objavlja iz Lvova sledeče pismo: Rusi prehudo čutijo vročino v Lvovu. Vse pripravlja kovčge, da odpotuje v letovišča. Lvov bo kmalu prazen.

GROF BOBRINSKY ZAPUSTIL LVOV.

Krakov. »Nowa Reforma« posnema po ruskem »Večernem Vremenu«, da se je

Ivovski generalni gubernator grof Bobrinsky že vrnil v Petrograd.

RUSKA NAUČNA UPRAVA ODPOKLICANA IZ GALICIJE.

Berlin, 11. junija. Iz Petrograda poročajo: Danes je rusko naučno ministrstvo sklenilo odpoklicati rusko naučno upravo iz Galicije.

RUSI IZPRAZNUJEJO ŽE TUDI BESARABIJO.

Bukarešt. Po verodostojnih poročilih se ne umikajo Rusi le iz Galicije, marveč izpraznjujejo že tudi Besarabijo.

IZ SANOKA IN IZ DROHOBYCZA.

Krakov. »Nowa Reforma« poroča iz po naših zasedenih mest Sanok in Drohobycz: Cela okolica Sanoka je bila med boji kakor podnevi razsvetljena, ker so goreli okoličanski kraji. Ogenj artiljerije je v mestu uničil velik del predmestja Posada Olchowska. Močno poškodovanih je bilo več hiš na Kolajewa cesti in kolodvor. Oplenili so skoraj vsa stanovanja, osobito tista, iz katerih so pobegnili prebivalci. V Drohobyczu so požari še med rusko invazijo uničili hiše na levi strani Sryjske ceste in Mickiewiczke ceste; stanovanja pobeglih prebivalcev so oplenili. Pohištvo, osobito v vilah lastnikov petrolejskih vrelcev in njih uradnikov, so Rusi zaplenili in za slepo ceno prodali kmetom. Ko so se pričeli Rusi hitro umikati in ko so že došle naše patrulje, so šli kmetje, ki so kupovali zaplenjene stvari, z Rusi. Tri dni je divjal boj na črti Rychesce do Medenice, v katerem so bili Rusi poraženi. Ogenj topov je uničil veliko hiš v trgu Medenice in v vaseh Michalowice, Wroblowice in v drugih vaseh.

KAKO SO POSTOPALI RUSI S KMETI.

Dunaj. (Kor. urad.) Iz vojnega časnika karskega stana se poroča: Značilno poročilo o smotrenem postopanju Rusov v zasedenih delih Galicije dohaja iz Dobromila: Rusi so vse storili, da pridobe naklonjenost kmetov. Ruski civilni pomožni odbor je vsak dan dvakrat preskrbel žene in otroke s hrano; do 1500 oseb. Kmetom so razdeljevali seme, polja so obdelavali vojaški konji in vojaki. Pohištvo judov so delili med kmete in jim obetali zemljo slahčičev.

POROČILO O PADCU PRZEMYSLA PRI NAŠIH ČETAH OB DRINI.

Budimpešta, 11. junija. Dne 3. junija so slišale naše čete ob Drini med 9. in 10. uro klicati Srbe, da je Przemysl padel. Naši vojaki izprva niso vedeli, kaj naj to pomeni. Šele ko je ob 1½11. uri došlo naše uradno poročilo, je nastalo velikansko veselje. Srbski vojaki so tedaj že prej vedeli o težkem ruskem porazu.

IZNENADENJE V PARIZU.

Pariz, 7. junija. Padec Przemysla je prišel popolnoma nepričakovano. Časopisje je doslej javnosti zamolčevalo pravi položaj v Galiciji in trdilo, da je treba pričakovati nove ruske ofenzive. Čeprav se pa trudi časopisje, da slika padec trdnjave, katerega je rusko generalštabno poročilo javilo kot brezpomembno stvar, se vendar iz nekaterih glasov razvdi globoko vznemirjenje. Podpolkovnik Rousset piše v »Liberté«, da je prišel padec trdnjave nepričakovano. Posledic tega dogodka si sicer ni moči predočiti, dokler niso znane podrobne okoliščnosti, a vendar je položaj zelo resen. Francozi bi bili srečni, ako bi vedeli, da bi krepka ofenziva na zapadu Rusom stališče nekoliko olajšala. »Petit Parisien« obžaluje, da ruski uspeh pri Seniavi ni imel pričakovane uspeha, da bi se bili ognili padcu trdnjave. — »Matin« konstatira, da so Rusi izgubili velik del fronte ob Sanu. Pričakovati je treba, da se bodo Rusi ustavili ob Grodeku in Dnjestru, da ščitijo Lvov. — »Temps« ne piše nič o položaju.

PODROBNOSTI O PLENU PRI PRZEMYSLU.

Eperjes, 11. junija. Kot uspeh naših zmagovitih bojev v Galiciji so naši trenski vojaki peljali danes skozi Eperjes devet ruskih topov in devet artiljerijskih municijskih voz. Poleg tega se je vozilo 61 zasebnih voz, napolnjenih z municijo, konzervami, ruskim orožjem in pečmi za strelske jarke. Med plenom sta se nahajala tudi dva ruska trenska voza. Današnji transport je le nadaljevanje že v minolem tednu prepeljanih topov in municije.

CAR V PRZEMYSLU.

Budimpešta. Vojni poročevalec »Pesti Hirlapa« poroča iz vojnega časnika karskega stana o obisku ruskega cara v Przemyslu: Zvečer ob 1½8. je bila pojedina, pri kateri je bil car do 10. navzoč. Car je tudi govoril: »Vojska je z zavzetjem Przemysla končana. Zmagoslavje slovanstva je, kar se je zgodilo do 22. marca. Srečen in ponosen sem, ker slavim zmago slovanke ideje v nemški trdnjavi.«

HABROST POLJSKIH LEGIJ.

Krakov. Listi prinašajo iz Petrograda: Nadvojvoda Peter Ferdinand je izdal dnevno povelje, s katerim izraža polskim

legijam, ki se vojskujejo pri Koprzywianki, svoje popolno priznanje in naglašja, da bo poročal Njegovemu Veličanstvu o hrabrih činih poveljstva, častnikov in vojakov. Veliko častnikov je bilo povišanih zaradi svoje hrabrosti pred sovražnikom.

BOJI OB DUBISI.

Kodanj. »Morningpost« poroča (10. junija) iz Petrograda: Na celi ruski bojni črti se najlutejše bijejo ob Dubisi. Nemci in Rusi se tu vojskujejo z bajoneti tako, da stoje do kolena v vodi. Rusom se je posrečilo, da so vrgli Nemce čez vodo, a Nemci so bili ojačeni in so vrgli Ruse nazaj. Rusi so iznova napadli. Cel dan je nato divjal boj sem in tja. Petkrat so bili napadi.

PREKINJEN TOVARNI PROMET Z VARŠAVO.

Krakov. Tukajšnji listi poročajo, da so že na več progah ustavili tovarni promet z Varšavo, med drugim na železniških progah iz Sibirije, Moskve, Perma, Rjazana in iz nekaterih drugih krajev. V Varšavi primanjkujejo zato že živila.

POMANJKANJE MUNICIJE V RUSIJI.

Berliner Tageblatt, 9. junija. »Korrespondenz«, 9. junija. »Times« dopisnik iz Petrograda, je vzbudil Lloyd Georgesov govor v Petrogradu veliko pozornost. Fabrikantje zahtevajo, da se uporabijo vsa sredstva za narodno obrambo. Vse tvornice, kjer se izdeluje blago za luksuz, naj se izpremene v municijske delavnice. Fabrike, ki so last Nemcev, naj odpro Rusi z istim namenom. Odkar so odpravili monopol na žganje, se je vzdignila delozmožnost delavcev za 30 odstotkov. Hrabrost ruske armade je zaostajala, če ni municije. Rusija mora zato računati na pomoč svojih zaveznikov, da se ravnotežje zopet uravna.

VELIKI KNEZ NIKOLAJ ODSLOPI?

Haag. Tukajšnji diplomatični krogi so poučeni iz Petrograda, da namerava veliki knez Nikolaj radi slabega zdravja odstopiti.

DEMONSTRACIJE V PETROGRADU.

Kodanj. »National Tidende« poroča iz Petrograda: Ob padcu Przemysla so bile tu velike demonstracije.

Na Balkanu.

VABE BOLGARIJI.

M. N. Nachrichten« poročajo: Italijanski krogi stavijo sedaj, ko Rumunija ne sodelovati, svoje nade na Bolgarijo, ki je, kakor poroča »Corriere della Sera«, pripravljena, da nastopi na strani sporazuma štirih proti Turčiji, če bo sporazum stvil ponudbe v določni obliki in ne pod pogoji, ako Srbija, Grška in Rumunija razširijo svoje ozemlje. Bolgarija zahteva edinole revizijo londonske pogodbe, s katero se ji je napravila krivica.

RAZOČARANI RUSOFILI V BOLGARIJI.

Kolin, 7. junija. »Köln. Zeitung« javlja iz Sofije, da se kaže v rusofilnih krogih neprijaznost z ruskimi zavezniki. Pravijo, da Rusija silno mnogo žrtvuje, dočim dajejo zavezniki na najbolj nevarne točke le manj vreden material črnokožcev. Dalje imajo ti krogi pomisleke, če ne bo Rusija vsled pristopa k ententi moralno izgubila, dočim bi bila lahko mnogo dosegla, če bi bila zvezana s centralnimi silami in s Turčijo.

Z Radoslavovom niso rusofili zadovoljni zaradi njegovega zadnjega govora o priliki spominske slavnosti zedinjenja z južno Bolgarijo, ker je rekel, da je imela Bolgarija uspehe le tedaj, če je delala politiko na svojo roko. V teh besedah vidijo rusofili odklonitev ententinih ponudb.

Ententa se trudi pred vsem, da se z a čno pogajanja. Vlada še ni sklenila ničesar.

BOLGARIJA OSTANE NEVTRALNA.

Curih, 9. junija. »Giornale d'Italia« poroča iz Sofije, da je ministrski predsednik Radoslavov sporočil tujim državam, da hoče Bolgarija vključ nastopu Italije ostati nevtralna. Dopisnik pristavlja, da se Bolgarija vseeno ne bo odpovedala od Srbov zasedeni Macedoniji. V kratkem se vrši nov kronski svet.

Berlin, 11. junija. Listi poročajo iz Sofije, da je bolgarska vlada končno veljavno odklonila vse predloge entente.

Berlin, 11. junija. »Voss. Ztg.« poroča iz Sofije: Po daljšem posvetovanju francoskega, angleškega in ruskega poslanika v palači francoskega poslanstva so se podali vsi trije poslaniki skupno k ministrskemu predsedniku Radoslavovu, kateremu so izročili skupno spomenico. Minister je takoj izjavil, da je bolgarska vlada trdno odločena, da pod vsakimi okoliščinami ostane do konca vojske najstrožje nevtrality.

BOLGARSKO-RUMUNSKA POGAJANJA.

Münchener N. Nachrichten« poročajo, da so bolgarsko-rumunska pogajanja precej napredovala. Za gotovo se vé, da je Bolgarija izjavila, da ne zahteva vrnitve

vsega ozemlja, katero je morala po bukareškem miru odstopiti.

AGITACIJA ITALIJANSKO-RUMUNSKO LIGE.

»Zeit« poroča, da je italijansko-rumunska liga razdelila po Rumuniji 100.000 izvodov Salandrovega govora.

SPOR V RUMUNSKI KONSERVATIVNI STRANKI.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Bukarešte:

Spor v konservativni stranki je že skoro gotovo dejstvo. Kandidat opozicije za predsedniško mesto Jan Lahovary je včeraj z oklicem pozval vse konservativce, da naj se zberejo okoli njega. Jutri pa bo strankin načelnik Marghiloman še enkrat ugotovil, da sta mu dve tretjini strankinega zborovanja izrazili svoje zaupanje in da konservativna stranka pod njegovim vodstvom vztraja na dosedanjih politikah, ki jo je tudi strankin kongres odobril. Ni izključeno, da bodo nezadovoljniji z Lahovary-jem in Filipescu-jem na čelu stopili v ozko zvezo s konservativnimi demokrati pod Tahe Jonescu-jem in se morda tudi z njimi združili. Sicer pa sta si Filipescu in Lahovary izbrala kaj neprimeren trenutek za svoj izstop iz stranke, ker se traja izpremenjeno razpoloženje, ki je nastalo po padcu Przemysla.

Berlin, 9. junija. »M. N. N.« poročajo, da ententa zelo pritiska na Rusijo, da takoj odstopi in pusti vkorakati Rumuniji v Besarabijo. Posebno Francozi in Italijani se trudijo za ta predlog, ki naj spravi Rumunijo takoj na stran entente. Če se Rusija uda, bo to seveda velika vaba za Rumunijo.

ULTIMAT RUMUNIJ.

Genf. Milanski listi poročajo: Rumunija ostane nevtralna. »Giornale d'Italia« je 9. junija napovedal, da je sporazum štirih stvil Rumuniji ultimatum, naj se izjavi za nevtralnost ali za vojsko. »Secolo« piše: Ne more se več dvomiti, da ostane Rumunija nevtralna po krivdi Rusije, ker noče nič znatnega priznati Rumuniji.

Rok ultimatumu za sprejem ponudb četverosporazuma Rumuniji je potekel včeraj.

RUSKA PROPAGANDA V RUMUNIJ.

Zeneva, 9. junija. Francoski listi poročajo iz Petrograda, da dela Rusija v Bukarešti s polno paro, da pritegne Rumunijo. Ustanovil se je poseben komite, ki naj v glavnem mestu in po drugih večjih mestih z oklici, predavanji in drugimi sredstvi skrbi, da se razširi propaganda za rumunsko intervencijo.

BOLGARIJA PROTI INOZEMSKIM LETALOM.

Sofija, 12. junija. (Kor. ur.) Vlada je obvestila inozemske vlade, da je naročeno vojaškim oblastim, naj obstreljujejo vsako inozemsko letalo, ki brez dovoljenja Bolgarije leta nad bolgarskim ozemljem in da se zapleni vsako letalo, ki se izkrca.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Brezuspešni francoski napadi.

Berlin, 11. junija. Uradno poročajo: Sovražni napadi severovzhodno od višine Loretto, kakor tudi ponovni napadi na naše postojanke severno in južno od Neuville so se izjalovili. Boj v jarkih severno pri Ecurie še traja. Jugozahodno od Hebuterne in pri Beaumontu smo sovražne napade včeraj in danes ponoči odbili, samo na potu proti Serre Mailly so dosegli Francozi neznamen uspeh. Dne 9. junija v Champagne osvojene jarke so sinoci skušali Francozi zopet iztrgati. Z močnimi silami in na široki fronti so napadli severno od Le Mesnila do severno od Beau Sejourja. Napad se je popolnoma ponesrečil z najtežjimi izgubami za sovražnika. Obnovljene ponočne napadalne poskuse smo zadušili že v kali.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 8. junija, ob 3. uri popoldne: Severno od Arrasa so se na vzhodnem pobojcu planote Loretto vršili zvečer in ponoči boji pehote. Sovražnik nam je odgovoril trikrat z ljutim protinapadom. Postojanke ene ali druge stranke pa se niso izpremenile. Severovzhodno od cukrarnice v Souchezu smo prodrli nekoliko naprej. V Neuville—St. Naast smo v ljutem boju zopet vzeli skupino hiš. Pri labirintu smo odbili nemški protinapad. Južnovzhodno od Hebuterne so si hoteli Nemci zopet priboriti izgubljene postojanke, pa so bili štirikrat odbiti. Razširili smo se proti severovzhodu, ko smo na fronti 50 m vzeli dve nemški črti jarkov do ceste pri Habuterne na Xerre. Ujeli smo 150 mož, med njimi 100 neranjenih.

Ponoči: Okoli Loretta je bil danes artiljerijski ogenj zelo živahen; pehota je povsod utrjevala priborjene postojanke in je napredovala. V Neuville—St. Vaastu smo vzeli celi majhni, od sovražnika že zasedeni zahodni del vasi in ravno tako nove

hiše ob glavni cesti (severni del). V labirintu so naše čete odbile silovit protinapad. Južno od Hebuterna smo utrdili svoje napredovanje in obdržali včeraj ponoči pridobljeni dobiček vključno krepkemu protinapadu dveh bataljonov, katere so naglo pripeljali na avtomobilih iz ozemlja vzhodno od Arrasa. Nadaljevali smo svoje prodiranje proti vzhodu na fronti 1200 m. Sovražnik je silovito obstreljeval jarke, katere smo mu včeraj vzeli pri mlinu severno od Aisne. Obstreljevanju pa ni sledil napad.

Belgijsko poročilo.

Genf, 11. junija. Belgijsko uradno poročilo z dne 9. junija se glasi: V noči od 6. na 7. junija in dne 7. junija se je vršil artiljerijski in infanterijski boj. Dne 7. junija se je vršilo ljuto obstreljevanje severno od Dixmuidena ležečih jarkov in vasi Stuyvekenskerke in Ramscapelle.

Pred Verdunom.

Curih. Mornariški sodrtnik pariškega lista »Information« izjavlja, da francoski mornariški topovi trdnjave Verdun novim nemškim topovom, ki obstreljujejo zdaj Verdun, niso kos. V gotovih francoskih pristaniščih se pa nahajajo še večji mornariški topovi, ki naj jih prepeljejo v Verdun.

Francozi nevoljni, ker Angleži slabo pomagajo.

Genf. Pariški list »Midi« piše, da francoski širši sloji niso zadovoljni z malo pomočjo Anglije, kar zmanjšuje pogum. Čudijo se previdnim govorom Asquitha in Lloyd Georgea. V rokovih obsejajo z municijskimi delavci na Angleškem, namesto z vojaško strogošjo. Če se Anglija šele zdaj odloči za večje napore, je prepozno. Francija krvavi že enajst mesecev iz tisočeri ran, ne prevladuje v njej angleško samoljubje in pričinja tiho godrnjati.

Luksemburžanom prepovedan vstop v francosko armado.

Luksemburg. Luksemburška vlada je prepovedala Luksemburžanom vstopiti v francosko armado.

Pijančevanje v francoski armadi.

Pariz, 9. junija. General Cherfils piše v »Echo de Paris«, da se je alkoholizem zadaj za fronto grozno razpasel. V mestih, kjer so garnizije, imajo kavarne in gostilne ogromne dohodke. Seveda se s pijančevanjem kosa tudi nečistost. Na fronti sami se kaj takega sicer ne dogaja, toda vlada in vojni minister morata nastopiti z vso strogošjo, da takoj preprečita, da se ne pokvarijo najboljše sile naroda.

Nizozemska v skrbeh.

Amsterdam. »Algemeen Handelsblad«, ki ni sovražna Nemcem, se peča s slučajem, če pridruži Belgijo Nemčiji. List sodi, da bi bil to začetek konca Nizozemske. Če bi Nemčija priklopila Belgijo sebi med to vojko, bi bil to za nas casus belli. Nočemo, da nastopi Nizozemska kot izdajalski bravo, a nočemo tudi, da nastopa naš narod kot boječ norec.

Na morju.

Dve angleški torpedovki potopljeni.

London, 11. junija. (Kor. urad.) Admiraliteta poroča: Včeraj jutraj sta bili potopljeni angleški torpedovki 10 in 12, ki sta operirali na angleškem vzhodnem obrežju. Potopil ju je neki podmorski čoln. Rešili in izkrcali so 30 mož.

Liverpool, 11. junija. (Kor. urad.) Neki nemški podmorski čoln je potopil angleško ladjo »Express«.

London, 11. junija. (Kor. urad.) Reuter poroča: Nemški podmorski čolni so potopili pet angleških ribiških ladij in parnik »Ernsboldt«.

IZ ANGLEŠKIH MORNARIŠKIH KROGOV.

Amsterdam. Iz Londona se poroča: V krogih angleške admiralitete pričakujejo na vodilnih mestih novih izprememb. Sodi, da razpolaga Nemčija z nad 200 podmorskimi čolni. Neki visoki mornariški častnik izjavlja, naj se Anglija pripravi, da Nemčija nastopi nekega dne s celim brodom novih ladij-velikank.

ANGLEŽI IN FRANCOZI ODKRILI ZALOGE BENCINA OB OBREŽJU CALYMNOS.

Rim, 12. junija. (Kor. urad.) »Tribuna« poroča iz Aten: Angleško-francosko brodom je ob obrežju Calymnos odkrilo 1550 zabojev in 96 sodov bencina. O odkriti zalogi sodijo, da je bila namenjena nemškim podmorskim čolnom.

Razna poročila.

VLADA POVIŠALA DOKLADO BEGUN-CEM NA 90 VIN.

Dunaj, 12. junija. (Kor. ur.) Vlada je povišala doklado beguncem na 90 vin.

SREDNJE SOLE ZAKLJUČUJEJO DNE 26. JUNIJA.

Dunaj, 12. junija. (Kor. ur.) Naučni minister je odredil, naj se zatvorijo srednje sole 26. junija.

PREDAVANJE KAPITANA POROČNIKA MUCKE NA DUNAJU.

Dunaj, 12. junija. (Kor. urad.) Kapitan poročnik Mücke je predaval včeraj v korist vdovam in sirotam slovece avstrijske in nemške mornarice o plenilnih voznih križarkah »Emden« in o robinzonadi ladje »Aysha«. Izjavil je, da se je avstralska ladja »Sidney« po boju s križarko »Emden« potopila.

PORTUGALSKA IZROČILA NOVO VOJNO LADJO ANGLIJI.

V Italiji kupljeni rušilec Liz« je v Taju 6. t. m. odstranil portugalsko zastavo in jo zamenjal z angleško. Rušilec so zasedli Angleži. Ladjo je v Italiji kupila z vednostjo italijanske vlade portugalska vlada z angleškim denarjem takrat, ko je hotela Italija veljati še za nevtralnno, dasi je bila že prodana tropsorazumu.

HČI ANGLEŠKEGA MINISTRA SESTRA RDEČEGA KRIŽA.

Stockholm. Hči ministra Lloyd Georgea miss Olwen je odpotovala z več drugimi damami kot sestra Rdečega križa na Francosko v angleško bolnišnico v Boulogne.

Dnevne novice.

+ Cesar — Hrvat. Iz Budimpešte poročajo, da bodo pri prvi seji hrvatskega sabora prebrali najvišje lastnoročno pismo, v katerem cesar in kralj v toplih besedah govori o junaštvu Hrvatov. Bratski hrvatski narod bo gotovo z velikim zadovoljenjem in ponosom poslušal besede svojega kralja. Ta vojska se bo lahko imenovala »vojska hrvatskega junaštva«. Redkokdaj se je v naših uradnih poročilih posebej in imenoma imenovalo kak polk ali naboj. Toda razen par slučajev, vedno so bili imenovani — Hrvati. Današnje uradno poročilo nam zopet imenuje dalmatinske domobrance, ki pri Gorici krvavo plačujejo laško nezvestobo. Kakor vedno. V najhujši uri, na najnevarnejših mestih se je še vedno izkazalo junaštvo in zvestoba Jugoslovanov. Zakaj bi to zakrivali? Avstrijska uradna poročila to povedo v kratkih in jasnih besedah.

+ Obletnica smrti prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Dunajski škofijski komite gre v nedeljo, 27. junija v Arstetten. Navzoč bo tudi kardinal dr. Piffl, ki bo tam imel slovesno službo božjo.

+ Vošilo pri presv. gosp. knezoškofu. K jutrišnjemu godu je danes vošil presv. gospodu knezoškofu dr. Antonu Bonaventura Jegliču stolni kapitelj z ljubljansko duhovščino. Na nagovor g. stolnega prošta Sajovica se je zahvalil Presvetli, ki je vzpodbujal duhovščino k neprestanemu delu na polju dušnega pastirstva. Tudi v vojski zli duh ne miruje. Neka agitacija hoče duhovščino očrtniti in ji podtika vse, kar bi ji moglo ljudstvo odtujiti. Z božjo pomočjo, v svesti si svojih čistih namenov, pa bomo tudi te sovražnosti premagali z zvestim izpolnjevanjem svojih dolžnosti.

+ Ministrski predsednik grof Stürgkh je 10. junija z ministrskim tajnikom pl. Ehrhardtom in s poljedelskim ministrom Zenkerjem ob 10. uri 55 minut zvečer odpotoval nazaj na Dunaj.

+ Dr. Matko Laginja je moral z drugimi meščani vsled zapovedi vojaške oblasti zapustiti Pulj ter se je začasno naselil v Voloski.

+ Vojaški pozdravi z juha. Prejeli smo naslednje vojno pošto pismo iz Pulja: Izpred Tegetthofovega spomenika, čegar duh plove in gospoduje nad našo Adrijo, pošiljamo v Puljo služeci slovenski fantje priscrne pozdrave vsem sobojevnikom na severu in jugu, vzhodu in zapadu ter naši mili slovenski domovini, ki jo bomo branili do zadnje kaplje krvi! V imenu vseh: Ivan Šček in Franc Radovan.

+ »Dom in Svet« ne izide, dokler ne zavladajo ugodnejše razmere. Potem bo skušal zamujeno dohiteti, da naročniki ne bodo na škodi.

— Umrli je v Trzinu g. Karol Ahačič, organist v Koprivju. Bolehal je dalj časa, a je kljub bolezni vršil svoja opravila do zadnjega. Velik pogreb je pričal, kako je bil rajni povsod priljubljen. Naj počiva v miru!

— Pomorsko ribištvo in vojna. Vsled vojne proti Italiji je ustavljeno ribarenje ob vsej obali mornarije. Za ribištvo je to seveda velika škoda in tudi sicer zadevuje ta prepoved zelo težko vsesкупно prebivalstvo Primorja, kajti ribe tvorijo eno glavnih živil za prehranjevanje tega ljudstva.

— Premestitev deželne urada v Trstu občega pokojninskega zavoda na Dunaj. Vsled vojnih dogodkov je c. kr. mi-

nister za notranje stvari razpustil odbor deželne urada občega pokojninskega zavoda za nameščence v Trstu ter poveril načelniku, oziroma upravnim odborom deželne urada na Dunaju poslovanje deželne urada v Trstu. Pisarna se nahaja na Dunaju V, Kriehbergasse št. 14. Dopise je vpošiljati na ta naslov in vplačevati se izvršujejo kakor prej na račun c. kr. poštne hranilnice št. 103.339.

— Vič. Da bo jutri — na Antonovo nedeljo — častilec sv. Antona omogočeno udeležiti se velike prošnje procesije v Ljubljani in pa tudi počastiti čudodelnega sv. Antona, bo letos v tukajšnji župni cerkvi popoldne pobožnost z govorom ob šestih in ne ob petih, kakor druga leta. Sv. Anton, kakor vemo iz izkušnje, je pomočnik v vsaki sili. Gotovo nam bo tudi v pomoč in v tolažbo v sedanji najhujši vojskni sili, ako se bomo zaupljivo k njemu obrnili za pomoč.

— Nove maše. V nedeljo, dne 13. t. m. pojeta novo sv. mašo čč. gg. Jožef Dobernik v župni cerkvi v Rožku (pridiguje č. g. dr. Lambert Ehrlich) in Fran Zeichen v župni cerkvi v Lipi nad Vrbo (pridiguje č. g. kanonik Matej Weiß).

— Škof Krapac je odpotoval na odih v Rogaško Slatino.

— Nove smodke namerava izdati tobačna uprava. Nameravajo tudi uvesti več vrst smodk brez nikotina.

— Na cesti Ribnica—Turjak je padel z voza zavitek z dvema ženskima oblekama in dveh bluz. Pošten najditelj se prosi, da proti nagradi izroči zavitek v župnišču v Ribnici ali pa v trgovini Jos. Divjaka, ali pa v župnišču v Vel. Laščah.

— Ujeta Rusa pri Mariboru. Pomožni stražmojster Rudolf Moharič pri orožniški postaji Hoče je v sredo jutraj ob 3. videl dva moža, ki sta šla po državni cesti. Ustavil ju je in vprašal, kdo da sta. Odgovorila sta mu, da sta gališka begunca, a s papirji se nista mogla izkazati. Moharič ju je nato aretiril in ju odpeljal v Hoče, kjer sta bila preiskana. Pod slabo civilno obleko sta bila oblečena v ruske uniforme. Konečno se je dognalo, da je bil eden ruski generalni štabni stotnik 43. ruskega pešpolka, drugi pa četovodja ruskega pešpolka št. 35. Ušla sta iz ujetniškega tabora v Feldbachu. Potovala sta že 14 dni. V Mariboru sta nakupila za 71 kron sira, kruha, klobas in žganja. Namenjena sta bila v Italijo, da se tam vojskujeta proti nam. Stotnik je ponujal orožniku 10 kron, četovodja pa liter žganja, če ju izpusti.

— Iz politične službe. Ekscelencia poljedelski minister je prestavil c. kr. okr. gozdarja Viljema Zelinko v Ljubljani na njegovo prošnjo v začasni pokoj.

— Iz ruskega ujetništva je pisal svojim staršem France Studen iz Sebenj, župnika Križ pri Trzinu. Nekaj časa je bil v bolnišnici v Moskvi, potem v neki tovarni, sedaj je v vasi Paratskij zavod v kazanski guberniji. Z njim so ravno tam še ti-le Slovence, ki so se podpisali v pismu: Jožef Meglič, Miha Oražem, Lovro Berlec, Franc Gorup, Simon Kovačič, Jože Juvan, Anton Pretnar. Kruha imajo dosti, godi se jim dobro, upajo, da bodo kmalu doma, samo tobaka ni. — Pismo je datirano 20. aprila 1915.

— Padel je v Bukovini nadučitelj v Selcah nad Šk. Loko Alojzij Koprivec. Šel je šele s črnovojniki 10. aprila in takoj v prvem boju 16. maja padel, kakor poročajo njegovi tovariši, katerim je naročil, če se mu kaj pripeti, naj takoj sporočijo njegovi gospodinji, katera je skrbela zanj od 12. leta naprej. Star je bil šele 32 let. Bil je blag in miren značaj.

Ljubljanske novice.

Ij Nedeljska procesija sv. R. T. pri sv. Jakobu je bila ena najkrajšnejših v Ljubljani. Za farnimi banderi so korakala razna društva in družbe s svojimi zastavami na čelu. Izmed šol se je udeležila dekliška šola korporativna. Najljubbejše pa je izgledala nepregledna vrsta belo oblečenih otročičev in deklic. V pogledu na to kot tudi na v molitvi res ogromno zbrano množico se je marsikateremu porosilo oko. Udeležil se je tudi šentjakovski Orel v kroju, edini, ki še sedaj deluje v Ljubljani. Njegov nastop nam je naravnost imponiral, dasi jih vsled vojne ni bilo veliko število. Slovesnost je pa še posebno povzdignila slavna salezijska godba iz Rakovnika in veliko število čč. duhovščine. Tudi občinske svetnike S. L. S. iz šentjakovskega okraja in skupino deklet v slovenskih narodnih nošah smo opazili. Da se je mogla procesija tako lepo izvršiti, se imamo zahvaliti Najsvetejšemu, ker nam je podelil tako krasen solnčni dan in raznim gospodičam, ki so skrbele za vzoren red.

Ij Za aprovizacijo mesta Ljubljane se je sklenilo, da bodo mestni reveži dobivali podpore v živilih mesto denarja. — V mestni vojni prodajalni se bo oddajala tudi moka, če bo mogoče tozadevno do-

voljenje izposlovati in zalogo dobivati, ker ljudstvo silno povprašuje po moki. — Jemlje se na znanje, da je promet v vojni prodajalni dan za dnem večji, tako da dosedajni uslužbenci dela že ne morejo zmagovati.

Ij Odlikovan Ljubljčan. Ljubljčan g. Franc Grill, četovodja tit. narednik domobranskega pešpolka št. 27, sin g. Karola Grilla, posestnika na Cesti v Mestni log št. 5, je bil na severnem bojišču za svoje junaštvo odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda. Odlikovanec je že drugič na bojišču.

Ij Previdnost v govorjenju. Berlinski listi pišejo: Na povelje vojaškega krajnega poveljstva so z ozirom na možnost, da lahko povsod posluškujejo vohuni, po vseh gostilnah in kavarnah nabili male napisne deske z besedilom: »Previdnost v govorjenju!« — Zeleti bi bilo, da bi se to za Berlin uvedeno svarilo vpoštevalo tudi pri nas.

Ij Padel je 15. maja na severnem bojišču paznik deželne prisilne delavnice v Ljubljani g. Mihael Pogačnik. Odšel je tja pred štirimi meseci kot četovodja oddelka strojnih pušk domačega planinskega pešpolka št. 27. Njegovi tovariši kakor njegov poveljnik poročajo sorodnikom, da se je boril in umrl za domovino kot zgleden junak. Bil je mož značaj, vstopen v službi, ljub tovariš in odločen pristav S. L. S. Kdor ga je poznal, ga je spoštoval. Za rodbino Pogačnikovo je njegova izguba težek udarec, posebno ko o mlajšem bratu Zdravku, ki je odšel z istim polkom ob početku vojske na bojno polje, že od sredi oktobra ni več nobene vesti. Naše iskreno sožalje!

Ij Društvo zdravnikov na Kranjskem vabi svoje člane na zaupni pogovor dne 14. junija 1915 ob 8. uri zvečer v restavracijo Schmidt (preje Fantini).

Ij Podružnica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani naznanja, da so pri njej podpisali 51% avstrijsko vojno posojilo iz l. 1915.: Gilbert Fuchs, Goriče pri Kranju, 100.000 kron; občinska hranilnica v Postojni 5000 kron; dr. Demeter vitez pl. Bleiweis v Ljubljani 2500 K, zadruga mesarjev in prekajevalcev v Ljubljani 500 K.

Ij Pozor! Trgovci in obrtniki, ki imajo v svojih zalogah ne podelano ovčjo volno, se opozarjajo, da je rok dolžnosti naznanila 15. dan junija, in sicer je poslati naznanilo v teku osmih dni. Tozadevne tiskovine se dobe pri obrtnem oddelku mestnega magistrata.

Ij Na železniški progi ponesrečena deklica umrla. Na progi južne železnice v bližini Cesarskega vrta ponesrečena deklica Franciška Celarc je včeraj v deželni bolnici umrla.

Ij Kino Central v deželnem gledališču. Včeraj je za specialni večer došel zanimiv film »Dan sprave«, tako da pride senzacionalni detektivski roman »Trojica pustolovcev« na vrsto danes, jutri v nedeljo in ponedeljek. Poleg tega so na vrsti tudi kinematografski posnetki z bojišč, veseloigra »Komična stava« in en naravni posnetek. Danes in v ponedeljek se vrše predstave ob 4. uri popoldne, ob 1/2 6, 7, in 1/2 9. uri zvečer; jutri v nedeljo pa ob 1/2 11. dopoldne, ob 3., 1/2 5., 6., 1/2 8. in 9. uri zvečer.

Ij Iz ljubljanske struge prihaja hud smrad in bode treba temu, posebno sedaj, ko se je začela vročina, vsekako nujno pomoči. Podnevi smrad, ponoči pa poleg tega tudi žabji koncert. Da se kolikor možno pride v okoli epidemijam, naj bi merodajni faktorji ukrenili, da se Ljubljano med vojnim časom, ko se ne izvršuje v strugi nobeno delo, pusti teči, da bode tako voda sama posnela vso nesnago.

Ij Izplačevanje vojaških nastanitvenih pristojbin se prične na mestnem magistratu v ponedeljek, dne 14. junija 1915 v mestnem vojaškem nastanitvenem uradu (Mestni trg št. 27, III. nadstropje), in sicer: za stranke, ki stanujejo v I. mestnem okraju (Poljanski okraj), v ponedeljek, dne 14. junija; za II. mestni okraj (Mestni trg, Stari trg, Karlovska in Dolenska cesta) v torek, dne 15. junija; za III. mestni okraj (Gradišče do Franca Jožefa ceste, Krakovo in Trnovo) v sredo, dne 16. junija; za IV. mestni okraj (Prešernova ulica, Franca Jožefa cesta, okrožje Dunajske ceste in št. Peterski okraj z Vodmatom) v četrtek, dne 17. junija; od 18. junija dalje za Spodnjo Šiško in za vse one, ki bi bili zadržani v gori navedenih dneh. Uradne ure izplačevanja od 3. do 6. popoldne. Stranke se prosijo, da se natančno drže teh določb.

Ij Pri Jadranski banki, podružnici Ljubljana, so podpisali 5 in pol odstotno vojno posojilo med drugimi tudi: Trgovska in obrtniška zbornica 10.000 K. Zadruga Zveza v Ljubljani 264.200 K. J. Dralka 10 tisoč 300 K. Peter Kozina et Co., 25.000 K. Anton Kobi, Breg, 5000 K.

Ij Vojno ljubljansko sodišče razpuščeno. Domobransko divizijsko in brigadno sodišče v Ljubljani (»Marijanišče«) je razpuščeno. Njegove agende je prevzelo graško divizijsko sodišče.

Uradni izkazi izgub.

Izgube 17. pešpolka.

Ujeti: Ambrožič Anton, 3. stot., iz postojnskega okraja, tudi ranjen; Blagonje Alojzij, 4. stot., Vipava; Blatnik Ivan, 11. stot., Zagradac; Bogataj Ivan, 9. stot., Žiri; Čuč Franc, 11. stot., Rača; Čehan Anton, 8. stot., Postojna; Celarič Josip, 6. stot., Vel. Vodice; Cerar Franc, 2. maršstot., Brezovica; Čermač Franc, 2. maršstot., Postojna; Černej Ivan, 2. maršstot., Metlika; Čertalič Franc, 8. stot., Cimermanič Josip, 7. stot., Zagradac; Finžgar Ivan, 1. maršstot., Sv. Križ; Indež Franc, 2. stot., Šmihel-Stopiče; Kisovec Ivan, 9. stot., Poljane; Krašovec Lovrenc, Vrhnik; Lindič Anton, 8. stot., Št. Janž; Mejač Ivan, Dev. Mar. v Polju; Nagu Josip, 4. stot., Banjaloka; Nograšek Josip, 3. nad. stot., Zg. Krka, ranjen; Novak Josip, 7. stot., Dob. Pavlin Ivan, 10. stot., Brusnice; Penič Franc, 5. stot., iz krškega okraja; Perčič Peter, 3. nad. stot., iz kranjskega okraja; Peruci Vladimir, 4. stot., Tomišelj; Petan Josip, 10. stot., Šmihel-Stopiče; Pintar Jakob, 2. maršstot., Selce; Pogačar Franc, 11. stot., iz radovljanskega okraja; Rahne Anton, 1. maršstot., Vodice; Serdoc Ljubomir, 4. stot., Kastav, tudi ranjen; Smid Franc, 4. stot., Selca; Špehar Mihael, 4. stot., iz črnomaljskega okraja; Sporar Silvester, 2. nad. stot., Št. Peter; Šprajcar Franc, 2. stot., Vel. Lašče; Steklasa Adolf, 4. stot., Št. Rupert; Tekavec Franc, 2. maršstot., Krka; Šusteršič Franc, 4. stot., Škocjan; Tušar Nikolaj, 4. maršstot., Spodnja Idrija; Ule Alojzij, 3. maršstot., Št. Vid; Zargaj Ivan, 2. nad. stot., Radomlje; Žurman Franc, 4. maršstot., Šmihel-Stopiče.

Popravki k seznamom izgub. Andoljšek Franc, 17. pp., 3. maršstot., Kompolje, ujet, je bil označen za mrtvega; Bevk Ivan, 17. pp., 12. stot., Oslica, ranjen in ujet; Kokalj Lovrenc, 17. pp., 9. stot., Dolsko, ranjen in ujet; Uršič Alojzij, 17. pp., 9. stot., Predoslje, ranjen in ujet; Švagelj namesto Švagel Josip, 17. pp., 3. maršstot., Lož, ujet; Jene Josip, 17. pp., 4. nad. stot., Škocjan, ujet; Košmerlj namesto Košmerl Ivan, 17. pp., ujet; Debevc namesto Debevec Josip, 17. pp., 1. nad. stot., Tržišče, ujet; Jerala Tomaž, 4. dom. p., 2. nad. stot., Ovsice, ranjen in ujet; Pegan Ivan, 10. stot., Slovenji gradec, ujet.

Ne more se dovolj opozarjati na škodljive posledice zanemarjanja zob, ki so za dobro prebavo neobhodno potrebni. Doktor Ellof Förberg iz Stockholma je dokazal, da je pri svojih preiskavah dožgal, da se ima 73 odstotkov oseb, ki so obbolele na strašni zobni bolezni Karies, zahvaliti edino slabemu negovanju zob. Ne more se tedaj dovolj toplo priporočati redno čiščenje zob po vsaki jedi in pred spanjem s preizkušenim in prizanim čistilnim sredstvom kakor je Sargov kalodont.

Podoba kot spomin na prvo sv. obhajilo s primernim podpisom in prostorom za vpis imena (velikost 18½ x 78 cm) ima po zelo nizki ceni v zalogi Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Podoba, ki predstavlja Jezusa z sv. hostijo, je v najfinejši izvršitvi v mnogih barvah z zlatim ozadjem. Ker se Katoliška Bukvarna s prodajo podob ne more baviti, odda te slike pri naročilu vsaj 50 izvodov pod svojo ceno, in sicer samo po 10 vinarjev (50 izvodov torej 5 K) mesto po prejšnji ceni 20 vin.

Najlepše darilo prvoobhajancem je lična knjiga »Vzorniki prvega sv. obhajila.« Zbral in uredil Anton Kržič. Cena za broširan izvod 1 K, za vezan 1 K 60 vin. Obsega najmarkantnejše zglede iz zgodovine, pa tudi mnogo iz najnovejšega časa, iz bližnjih krajev in o znanih vzornikih. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Zgledi bogoljubnih otrok istega pisatelja obsegajo tri zvezke, kateri je vsak zase celota in imajo silno nizko ceno 60 vin. za broširan, oziroma 1 K za vezan zvezek. Zgledi nudijo najlepše besedilo za otroke in pomoč katehetu pri pouku. Škoda le, da so premalo znani. Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Šestnedeljska pobožnost k sv. Alojziju. Priredil »Detoljub«. Tretji natis. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Cena 20 vin. Najprimernejše darilo za ljudsko-šolsko mladino.

Velika vsota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja:

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Vojak kupi pod roko rujave

USNJATE GAMAŠE

Ponudbe naj se pošljejo na upravnništvo »Slovenca« po šifro: »Na laško mejo«. 1208

Izurjena

šivilja oblek

in perila ter dobra kuharica, vsega dela vajena, išče primerne službe v kako boljšo hišo. — Naslov pove upravnništvo »Slovenca« pod »Prilagodit 1209«.

KRAPINA-TOPLICE

(Hrvatsko) lečijo trganje, revmatizem, ischlas.

Pojasnila in prospekte brezplačno pri ravnateljstvu. 723 (20)

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljani in blagi soprog oziroma oče, sin in brat gospod

EMIL MAZI

nadrevident materialnega oskrbnitstva južne železnice in nadporočnik c. kr. črnovojniškega polka št. 26

nenadoma umrl v ponedeljek, dne 7. junija v Kalkgrub-u.

Truplo nepozabnega pokojnika so blagoslovili v Kalkgrubu, dne 9. junija, in nato prepeljali v Gradec in tam začasno položili k počitku.

Sveta maša zadušnica se bode služila v Ljubljani v farni cerkvi pri frančiškanih.

Kalkgrub pri Švanbergu - Ljubljana, dne 11. junija 1915.

Marija Mazi, roj. Hayne, soproga. — Guido Mazi, sin. — Josip Mazi, nadzornik južne železnice, oče. — Ana Mazi, mati. — Ida in Olga Mazi, sestre. 1211

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše iskrenoljubljane, dobre soproge oziroma matere, sestre in svakinje, gospe

Rozalije Pavšek

izrekamo tem potom našo najsrčnejšo zahvalo.

Zlasti pa se zahvaljujemo blagorodnemu gospodu županu dr. Ivanu Tavčarju, gospodu podžupanu dr. Trillerju, gg. občinskim svetnikom, predsedniku trg. in obrtne zbornice gospodu Ivanu Knezu, Političnemu in gospodarskemu društvu za Vodmat, častitim zastopnicam št. peterske ženske podružnice Ciril Metodove družbe, gg. pevcem za tolažilno petje v mrtvašnici, ob hiši, v cerkvi in na pokopališču, vsem darovateljem prekrasnih vencev, ter sploh vsem, ki so spremlili nepozabno pokojnico na nje zadnji poti.

V Ljubljani, dne 12. junija 1915.

1212

Žalnoči ostali.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva.

31. c. kr. državna loterija

1194

za skupne vojaške dobrodelne namene

Ta denarna loterija vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša **200.000 kron.**

Srečkanje se vrši javno na Dunaju 15. julija 1915. Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobe pri oddelku dobrodelne loterije na Dunaju III., Vorderer Zollamtsstrasse 5, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, čaršnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce zastoj. Srečke se pošiljajo poštino prosto.

Od general. ravnateljstva državne loterije. (Oddelk za dobrodelne loterije.)

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživlje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217.149—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.496.17
V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232.66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštino prosto.

2171 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Posebno letos je veliko ležeče na dobrem poljskem orodju, da se delo z lahkoto in hitro opravi, vsled tega naj vsak kose naroči le pri gospodu

F. S. Škrabar v Višnjigori,

kateri že več let razpošilja priznana najboljša, garantirano dobre

761 10

v dolgotih 56 61 67 cm 72 78 in 84 cm

po K 1-90 K 2-30

Pri naročilu na 10 komadov skupaj poštino prosto vsako postajo. Preprodajalci dobe primeren popust.

Sprejmeta se v špecerijsko trgovino mlad

trgovski pomočnik

in vajenec. 1214

Vajenec, ki se je že učil v trgovini ima prednost. Ponudbe je poslati na tvrdko:

PETER LASSNIK, Ljubljana.

Podpirajte vojaške vdove in sirote!

Paramente, cerkvena bandera, društvene zastave, baldahine in vse cerkveno orodje priporočamo po najnižjih izjemnih cenah

JOSIP NEŠKUDLA,

specialen zavod za cerkveno umetnost,

:: KRALJEVI GRADEC, Češko. ::

Stari paramenti se ceno obnove. — Priporočam specialno ugodno: 1189

kompletne žalne opreme!

Za vse človekoljubno podporo ubogih zapuščenih izrekan odkriti: »Bog plačaji!«

Pošiljajte na izbiro brez stroškov.

Prodasta se 2 MOČNA KONJA

po 17½ pesti visoka, izborna za tek in vožnjo. Poizve se pri IVANU MARINŠEK, Glince, gostilna »Amerika«. 1187

Abiturijent

maturu z odliko, poleg slovenščine in nemščine zmožen tudi francoščine in italijanščine, želi dobiti primerne stalne aličasne službe. Tudi za domačega učitelja. Vojaščine prost. Cenjene ponudbe na upravo lista pod 1200. 1200 3

Kônj vajene hlapce

sprejme za razvažalce piva v zalogi pivovarne Göss, Sp. Šiška, zastopnik Franc Sitar. 1202

Odda se travnik v najem

Več se izve pri gospodu Boštjanu Tome, gostilna pri »Raci« v Sp. Šiški. 1109 10

Črkostavec

za slovenski časopisni stavek usposobljen, se sprejme v tiskarni W. BLANKE, Ptuj. 1207

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani (deželni dvorec.)

Opozarjamo slavno občinstvo in tiste še posebno, ki se interesirajo za prava domača raznovrstna namizna in desertna vina, in sicer

Belokranjc, Dolenc in Vipavc.

Vina so zajamčeno pristna, tako, da jih tudi častita duhovščina zanesljivo rabi za sv. maše.

Vina se oddajajo od 56 l dalje. Desertna v butelkah. Postrežba točna in solidna, cene nizke, posebno, ker Deželna vinarska zadruga ne stremi po dobičku, ampak da povzdigne promet domačih vin kolikor mogoče. 2332

O kakovosti vin se lahko vsakdo prepriča v Unionski kleti v Ljubljani, kjer se točijo vina samo Deželne vinarske zadruge.